

Türkiye Diyanet Vakfı

Ekim - Kasım - Aralık 2006 - Sayı: 90

HABER BÜLTENİ

PORTRE

BİR TÜRKİSTAN KAHRAMANI GÖÇTÜ BU DÜNYADAN

içindekiler

TÜRKİYE DİYANET VAKFI HABER BÜLTENİ

Ekim - Kasım - Aralık 2006 • Sayı: 90

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı Adına
A. İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Yayın Koordinatörü

Yusuf ERDOĞDU
Genel Müdür Yardımcısı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Arif MALKOÇ
Personel ve İdari İşler Müdürü

Yayına Hazırlayan

Mehmet Şükrü EROĞLU
Yüksel SEZGİN

Grafik & Tasarım

Mehmet ÖZTÜRK

Dağıtım Sorumlusu

Fehmi YILMAZ

Adres

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 72/B
06640 Kocatepe - Ankara
Tel: (0312) 417 12 35 • Fax : 417 12 45

İnternet Adresi

www.diyagnetvakfi.org.tr

E-Posta

tdv@diyanetvakfi.org.tr

Yayımlanan makalelerin
sorumluluğu yazarlarına aittir.

Para ile satılmaz.

Baskı

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
YAYIN MATBAACILIK ve TİCARET İŞLETMESİ
OSTİM Örnek Sanayi Sitesi 358. Sokak No: 11
06370, Yenimahalle / ANKARA
TEL : (0312) 354 91 31 • Fax : 354 91 32

3 Başyazı

Sorumluluk Duygusu
ve Güzel Ahlâk

4 Not Defterinden

5 Fuar

Türkiye 25. Kitap ve Kültür Fuarı

13 İftar

- İftar Sofrası
- Şehit ve Gazi Yakınlarına İftar
- Özürlü ve Sakatlara İftar

18 Faaliyet

TDV Kadın Faaliyetleri Müdürlüğü
Yeni Faaliyet Dönemine Başladı

24 Sempozyum

Bağımsızlığının XV. Yılında
Kazakistan

26 Portre

Bir Türkistan Kahramanı
Göçtü Bu Dünyadan
- Hüseyin Arslan
Dr. Baymirza Hayit ve
Türkistan Davası
- Ömer Özcan

31 Şubelerimiz

Güneşin Doğduğu Yer Adıyaman

34 Sağlık Köşesi

Şekerim Düştü Deyip Geçmeyin
Hipoglisemi Nedir?

Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU
Diyanet İşleri Başkanı ve
TDV Mütevelli Heyeti Başkanı

Sorumluluk Duygusu ve Güzel Ahlâk

Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim'in ve Sevgili Peygamberimiz Hazreti Muhammed'in (sas) sünnetinin insanlığa çağrısı "iyi insan" hedefi üzerine bina edilmiştir. İyi insan, sorumluluklarını yerine getiren kişidir. İyi Müslüman ise her şeyden önce iyi insan olmayı başarabilendir. Çünkü o, iyi Müslüman olmakla Rabbine karşı kulluk görevini yerine getirir. Ayrıca Yüce Yaratıcının emri gereği başta kendisine, ailesine, çevresine, bütün insanlara ve diğer canlılara karşı da görevlerini yerine getirir.

İçinde yaşadığımız dünyayı ve hayatı yaşanılır hâle getirmek, huzur ve barışı tesis etmek, geleceğe daha umutla ve inançla bakabilmek için sorumluluklarımızın bilincinde olmamız gerekir. Sorumluluklarımız sadece kendimizle veya ailemizle sınırlı değildir. Çevremize, komşularımıza, milletimize ve bütün insanlığa karşı birtakım sorumluluklarımız

vardır. Dünya, sorumluluklarını yerine getiren insanlar eliyle daha hoşgörülü, daha huzurlu ve daha emin olur. Sorumluluklarını yerine getiren toplumlar, ahlâkî ilkelere ve sevgiyi her şeyden üstün tutar.

İnsanlık anlayışının özünü sevgi, merhamet ve yardımlaşma duygusu oluşturur. İnsanlar, birbirlerine karşı merhametli ve yardım sever olmalıdır. Kendine yapılmasını istemediğini başkalarına yapmamalıdır. Doğruluk ruhun kurtuluşunu sağlar. İnsanın önce kendi nefsi-ne karşı doğru olması gerekir. Kendini bilmeyen, kendine karşı doğru olmayan, doğruluğun gerektirdiği biçimde davranamaz ve onu başkalarına öğretemez.

İyi Müslüman ahlâklı olmayı kendine ilke edinir. Ahlâk, Allah'ın varlığı gerçeğine uygun bir şekilde diğer insanlara ve varlıklara karşı iyi niyetli ve dürüst davranmaktır. Buna göre ahlâklı olmak; insanlar arası ilişkilerde güvenilirlik, karşılıksız sevgi, saygı ve fedakârlık, samimiyet, kötü arzulardan uzak durmak ve Allah'ın bütün yarattıklarına karşı merhametli olmak da dâhil birçok faziletli davranışı içerir.

Sevgi ise yatanla yaratılan arasındaki ilişkinin özünü oluşturur. Yaratıcının, kullarını ve yarattıklarını sevmesi onun merhametinin bir gereğidir. Kullar ise Rabbine karşı sevgisini ibadetle ve ahlâkî görevlerini yerine getirmekle gösterir.

TDV

not defterinden

A. İhsan SARIMERT
Genel Müdür

Kültürün yapısı toplum ve toplumsal mekanizmalardır. Ancak modern toplum; kültür yapan, kültürü üreten değil, başka pek çok şey gibi kültürü de alabildiğine tüketen bir yapısal özellik arz etmektedir. Yaşadığımız hayat gittikçe daha mekanize, daha pratik bir hal almakta ama hayatı güzelleştiren, dünyayı daha yaşanılır kılan ayrıntılar da yok olup gitmektedir. Bu, bir açıdan baktığımızda milletler arasındaki farklılıkları ortadan kaldıran bir gidiştir ama, bir başka değerlendirmeye de bütün bir insanlığı tek bir kimlikte buluşturmaya mâtuf bir süreçtir.

Dünyanın siyasi, iktisadi ve kültürel yönden entegrasyonunu ön gören ve hiç şüphesiz hakim kültürler lehine bir takım sonuçlar doğuracak olan bu yeni oluşum içerisinde; tıpkı ileri ülkeler gibi bizim de dinî-millî kültürümüzü evrensel alanlara taşımak, eğer bir müşterek dünya kültürü oluşacaksa, orada Türk-İslâm varlığının en geniş manada temsilini sağlamak mecburiyetimiz vardır.

Aksi halde ülkemizin ve insanımızın, baskın kültürlerin yıkıcı ve bozucu etkilerine daha fazla maruz kalması, daha açık hale gelmesi kaçınılmazdır.

Bu itibarla bütün vakıflarımızın ve gönüllü kuruluşlarımızın, kendi faaliyet sahalarını adeta bir mühendislik alanına dönüştürmeleri, evrensel alana kıymet ifade eden bir bilgi ve tec-

rübe seviyesi tutturulması, şimdiye kadarki etkinlikleri daha da artırmaları, uluslararası ilişkilerden kaçınmaları ve bu alana ciddi kaynak ayırmaları şarttır. Aksi takdirde kültürümüz basılı, sesli ve görüntülü saldırılar karşısında ciddi zarar görecektir. Etkinliğini kaybetmiş bir millî kültürün, bütün muhafazakar tedbirlere rağmen, dış etkilerden kendini koruyamayacağı, eninde sonunda baskın kültürlerle yenik düşeceği, bütün teknik imkanlarıyla üzerimize gelen kültürlerin karmaşasından pasif koruma yöntemleriyle yakamızı kurtaramayacağımız açıktır.

Bu sebeple bütün kurum, kuruluş ve özel teşebbüse bu alanda çok önemli görev düşmektedir. Daima iftihar ettiğimiz kültürümüzün yaşatılması, gelecek kuşaklara sağlam şekilde intikal ettirilmesi noktasında hepimizin sorumluluğu olduğu kanaatindeyim.

Gelecek nesillerin, kendi geçmişleriyle kültürel manada irtibatını sağlayacak, milli hayatı temel çizgileri ve dinamikleri itibarıyla sürekli kılacak en etkili araç hiç şüphesiz ki kitaplardır. Ancak son dönemlerde kitaba olan ilginin de azaldığını hep birlikte üzülenek müşahade etmekteyiz.

Ülkemizde son yıllarda yaşanan kültürel ve ekonomik gelişmeler; televizyon kanallarının hızla artması, kültüre ve kültürlü insana verilen değerin azalması vb. gibi sebeplerle kitap okumaya ve kitaba ilgide gözle görülür bir düşüş yaşanmaktadır. Yayınevlerinin aldığı diğer bazı tedbirlerin yanında, kitap fuarcılığı da bu ilgiyi canlandırmaya matuf bir fonksiyon ifa etmektedir. Bu sebeple, çeşitli şehirlerimizde, farklı zamanlarda kitap fuarı organizasyonları yapılmakta ve bu uygulamaya ısrarla devam edilmektedir. Vakfımız 25 yıldır “Kitap ve Kültür Fuarları” düzenlenmekte, ülkemize bu manada da katkı sağlamaktadır.

Kültürümüzün etkinliğini muhafaza etmesi, daima dünya kültürleriyle yarışacak düzeyde olması en büyük temennimizdir.

Saygılarımla. TDV

Yıllardır Ankara ve İstanbul'da düzenlenen ve bir gelenek haline gelen Türkiye Kitap ve Kültür Fuarının bu yıl 25. si düzenlendi. Türkiye Diyanet Vakfı; eskiden camii avlularında teravîh sonrası kültür etkinliği olarak devam eden buluşmaları 25 yıldır kitap fuarı çerçevesinde bir şölene dönüştürüyor. Bu fuarın Ramazan ayı içerisinde ve camii avlusunda yapılması da bu kültür geleneğinin yaşatılmasına ayrıca katkı sağlıyor.

Kültür hayatımıza katkı olması amacıyla düzenlenen kitap ve kültür fuarının Ankara'da düzenlenen açılışı Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, İstanbul Sultanahmet Camii avlusunda düzenlenen fuarın açılışı da Diyanet İşleri Başkanı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu tarafından gerçekleştirildi.

Türkiye 25. Kitap ve Kültür Fuarına Ankara'da 85, İstanbul'da 155 kuruluş iştirak etti. Her gün 10:00-22:00 saatleri arasında açık kalan fuarda, okuyuculara %20-50 arasında değişen oranlarda indirimli satışlar sağlandı.

Ankara Kocatepe Camii avlusunda düzenlenen törende Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun ile Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Vakfımız Mütevelli Heyeti Üyesi Prof.Dr. Mehmet Görmez birer konuşma yaptılar.

Ali Coşkun
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Türkiye 25. Kitap ve Kültür Fuarı'nın açılışında bulunmaktan gurur duyduğunu ifade ederek konuşmasına başlayan Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, fuarların aynı zamanda bir ticaret boyutunun bulunduğu belirterek "Sanayi ve Ticaret Bakanı olarak böyle bir fuar hizmetinin, sadece sanayi ürünlerinin, ticaret ürünlerinin hizmet sektörünün tanıtılmasında değil, özellikle geleceğimizi aydınlatacak olan kitap fuarının açılışında bulunmaktan ayrı bir gurur duyuyorum. Kaldı ki her şeyin merkezi hükümetten karara bağlandığı bir Türkiye'den artık yerel yönetimlere önem veren bir iktidar olarak ve demokrasilerde vazgeçilmez unsur olan siyasi partiler kadar, demokratikleşmede önem verdiğimiz sivil toplum kuruluşları, dolayısıyla emeği geçenlerin yanında olmak hükümetimizin önde gelen görevlerindedir." dedi.

Toplumlari millet yapan unsurların başında öz kültürlerinin geldiğine vurgu yapan Ali Coşkun "Dünyada yeniden yapılanmaya yönelinen bu çağımızda küreselleşme süreci hızla devam etmektedir. Küreselleşmenin çok basit tarifini her yerde yapmaya

çalışıyorum. Küreselleşme; ülkeler arasındaki gümrük duvarlarının yıkıldığı, ticari ve ekonomik sınırların da kalktığı, sadece coğrafi ve siyasi sınırların kaldığı, Avrupa Birliği gibi birliklerde de büyük ölçüde siyasi sınırların kalktığı yeni bir dünya düzeninde yaşıyoruz. Bu düzen hızlı bir rekabeti getirmekte, teknolojiye ve iletişim araçlarındaki gelişmeler dolayısıyla toplumların maalesef öz değerleri yozlaşmakta, dolayısıyla, özellikle geleceğin güvencesi olan gençlerimizin yetişmesinde öz değerlerimize sahip çıkmak bakımından, dünyanın kapalı ekonomilerinde, kapalı rejimlerindeki yapıya göre bugün her şeyden çok ihtiyacımız var." dedi.

Ülkemizde okuma alışkanlığının olmamasından yakından Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun, İslam dininin okumayı teşvik ettiğini ifade ederek "Yüce Peygambere gelen manevi tebliğde ilk ayet oku diye başlamasına rağmen ve toplumumuzun %99'8'i Müslüman olmasına rağmen, üzülerek belirtirim ki, belki eğitim düzenimizin de bozukluğu dolayısıyla yıllar yılı okuma alışkanlığımız olmamış; ezberci bir eğitimi, okuma kültürünü, araştırma kültürünü yerleştirememişiz." dedi.

Günümüzde ülkelerin ayakta kalabilmek için verdikleri savaşın başarısının

araştırma ve geliştirmeden geçtiğini belirten Ali Coşkun, ülkemizde bu konuda da istenilen düzeye gelineemediğini ifade ederek "Araştırma, geliştirme; aynen okuma tembelliğimiz gibi bu da yıllar yılı sürmüş. Bunlar üzerinde çok hassasiyetle duruyoruz. 22 üniversite ile sanayi-üniversite işbirliğini kucaklaştırıp kamu desteğiyle, teknoloji geliştirme bölgelerini kurduk. Bakanlığımıza bağlı KOSGEB idaresi kanalıyla küçük ve orta işletmeleri rekabete hazırlamak için bir çok destek veriyoruz; Fuarları destekliyoruz, bu tip fuarların gelişmesi ve yurt dışına taşması için KOSGEB olarak katılımcılara büyük destekler veriyoruz." dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı'nın 25 yıldır kitap ve kültür alanında yaptığı çalışmaların her türlü takdirin üzerinde olduğunu belirten Ali Coşkun "Benim çocukluğumda hatırlıyorum, dini yayın olarak Mızraklı İlmihal ve Kara Davut diye dergiye benzer saman kağıda basılmış bilgiler vardı. Ailesinde annesi-babası dini kültürü olanlar bu kültürü alabiliyordu. Ama okuma olmadığı için, eğitim eksikliği olduğu için maalesef toplum dinin özünü öğrenmeden gelişti. Dolayısıyla iletişim araçlarının etkisinde çok kalıyoruz, özellikle gençlik. Bir siyasi kişi olarak şunu da itiraf edeyim, kimse üzerine alınmasın. Çeşitli ön yargılarla Türkiye'de Türk milletinin egemenliğinin temsil edildiği Türkiye Büyük Millet Meclisinden; ilkokul beşinci sınıfı bitirmiş

Toplumlari millet yapan

öz kültürleridir.

çocukların ancak camiye gitmesiyle ilgili yasayı da hala içime sindirmiş bir vatandaş değilim. Yani 15 yaşına gelen bir çocuk nasıl Kur'an kursuna gidecek de o ergenlik çağında öğrenecek. Bale için, musiki için, spor için dört yaşında başlamak lazım diyen beyinlerin Kur'an-ı Kerim'i öğrenmek için 15 yaşını beklemesi lazım demesini bugünkü uluslararası düzeyde demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğü ve özgürlükler açısından da değerlendirmek mümkün değil. O bakımdan, inşallah bu okuma alışkanlığıyla hem dünyadaki çağdaş gelişmeleri takip etmek, hem de bizi biz yapan kültür değerlerine sahip çıkmak ve inançları da yaşamak için bu çalışmaların fevkalade yararlı olduğuna inanıyorum.” dedi.

Sanayi ve Ticaret Bakanı Ali Coşkun konuşmasında fuarın hayırlara vesile olması temennisinde bulunarak fuar organizasyonunu düzenleyen Türkiye Diyanet Vakfı yetkililerine teşekkür etti.

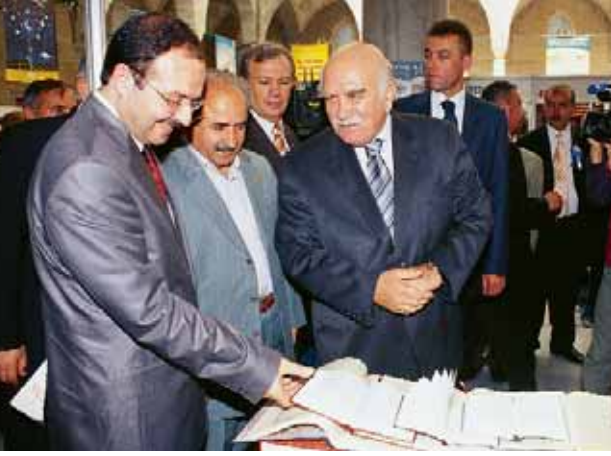
Prof. Dr. Mehmet Görmez
Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı
TDV Mütevelli Heyeti Üyesi

Türkiye Diyanet Vakfı kitap kültür fuarının çeyrek asırlık bir geleneğinin olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi Prof. Dr. Mehmet Görmez 25 yıldır fuarın kita-

bı cami ile buluşturduğunu ifade ederek, “Çok güzel bir gelenek, Türkiye sathına da yayılan bir gelenek. Bu geleneğe katkıda bulunan herkese huzurunuzda teşekkür etmeyi, özellikle bu fuara vücut veren, bu fuarın devamını sağlayan bütün yayıncı arkadaşlarımıza huzurlarınızda teşekkür etmeyi bir vazife addediyorum.” dedi.

Özellikle din konusunda, İslam konusunda yayın yapan yayıncılara bir iki hususu hatırlatmak istediğini ifade eden Prof. Dr. Mehmet Görmez “Bunlardan birincisi; değerli dostlar, bildiğiniz gibi dünyada İslam konusunda ön yargılar, cehalet, hiç bir ilme ve ahlaka dayanmayan sorgulamalar yaygınlık kazanmaktadır. Sadece dünyaya yön veren politikacılara, siyasetçilere değil, üzülen belirteyim, en büyük dini makamları işgal edenlere dahi doğru bilgiye dayanan İslam konusundaki kaynaklar değil, ta ortaçağlarda rivayeti tamamen kendinden menkul, Bizans krallarının kitapları, kaynakları, bilgi kaynaklığı yapmaya devam ediyor. Bu sebeple yayıncı dostlarımızın özellikle yayın perspektifini ulusaldan evrensele doğru, yerelden evrensele doğru, ulusaldan uluslararası arenaya doğru çevirmeleri gerekiyor.” dedi.

İslam konusundaki yayınlarımızın Türkiye ve Türkçe ile sınırlı olduğunu belirten Prof. Dr. Mehmet Görmez, “Üzülen belirteyim, İslam konusundaki yayınlarımız sadece Türkçe ve Türkiye ile Türkçe bilenlerle sınırlı kalıyor. Oysa Türkiye’de İslamla ilgili çok güzel bir birikim var. Bu birikimi farklı dillere tercüme ederek, İslam konusunda cahil kalan çevrelere bizim yöneltmemiz gerekiyor. Şu

yayınları dolaştığımızda, hepiniz göreceksiniz, Batıdan Türkçeye çevrilen yüzlerce eser göreceksiniz. Ama Frankfurt'ta açılan fuarı gezdiğimizde acaba Türkçeden Almancaya, Türkçeden Fransızcaya, Türkçeden İngilizceye çevrilen İslam konusunda kaç eser bulabiliriz? Bu ciddi bir meseledir, ciddi bir sorunumuzdur. Biz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak üç yıldır bu konuya emek veriyoruz, kafa yoruyoruz, inşallah çok büyük bir açılım getireceğimize inanıyorum.” dedi.

İslam adına yayınlanan eserlerde çok dikkatli olunması gerektiğine dikkat çeken Prof.Dr. Mehmet Görmez “Öyle bir dünyada yaşıyoruz ki İslam konusunda yazdığımız yanlış bir tek cümle ertesi gün Berlin’de, Paris’te, Newyork’ta muhtelif mahfillerden İslama ve İslamın muazzez Peygamberine eleştiri olarak yönele-

biliyor. Bu sebeple özellikle İslam konusunda yayın yapan dostlarımız, çalakalem, gelişi güzel, rastgele hiç bir eseri lütfen yayınlamasınlar. Bu son derece önemli bir husustur. Çünkü yazdığımız yayınladığımız eser, ertesi gün Batının mahfillerinde İslama ve İslamın muazzez Peygamberine eleştiri olarak dönebiliyor.” dedi.

Diğer bir hususun da estetik olduğunu belirten Prof.Dr. Mehmet Görmez, yapılan işin bir sanat ve estetik boyutunun olmasının gerekliliğine değinerek “Elbette İslam ile ilgili yayınladığımız eserler; mizanpajından redaksiyonuna, tasarımı cildine, kapağına kadar, İslamın güzelliğine ve estetiğine yakışır ve yaraşır olmak durumundadır. Kapağından, yazı karakterine kadar her şeyi İslamın rahmet peygamberinin güzelliğine yakışır ve yaraşır bir şekilde, sadece ticari gayelerle değil. Atalarımızın sadece Mevlana’nın Mesnevisi için, tezhip sanatkarlarının sadece bir sanatkarın Mevlana’nın Mesnevisi için on yıl emek verdiğini hatırlatmak için, sadece dış kapağına, iç kapağına ve aralardaki süslemelere emek verilmiştir. Sadece bir esere. Süleymaniye Kütüphanesini gezdiğinizde bu güzellikleri göreceksiniz, bu güzellikleri devam ettirmemiz gerekiyor.” dedi.

İnsanlığa huzur vermek için gelen dinin gerginlik üreten konulara dönüşmesinden duyduğu rahatsızlığı dile getiren Prof.Dr. Mehmet Görmez “Bu ülkede; bize huzur vermeye gelen din ve dini konular, asla gerginlik üretilen konulara dönüştürülmemelidir. Bu bizim ülkemiz için, bizim vatanımız için, birliğimiz ve beraberliğimiz için son derece önem arz ediyor. Bize huzur vermeye gelen dinin gerginlik üretmemesinin, gerginlik malzemesi haline getirilmemesinin en büyük çarelerinden birisi, bu ülkenin eli kalem tutan entelektüelleri ve aydınlarının lütfedip, İslam konusunda bilgilenme hususunda çaba göstermelerine bağlıdır. Bu sebeple biz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak eserlerimizi özellikle aydınları, entelektüelleri dikkate alarak, üniversite gençliğimizi dikkate alarak kaleme aldık.

Onları yabancı dillerde de neşrederek bütün dünyada yayınlamayı düşünüyoruz.” dedi.

Bu ülkede;

bize huzur vermeye gelen

din ve dini konular,

asla gerginlik üretilen

konulara

dönüştürülmemelidir.

Sultanahmet Kitapla Buluştu

Sultanahmet Camii avlusunda düzenlenen Türkiye 25. Kitap ve Kültür Fuarında Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, İstanbul Vali Yardımcısı Gazi Kaya, Eminönü Belediye Başkanı Nevzat Er ve İstanbul Müftüsü Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı birer konuşma yaptılar.

Prof.Dr. Ali Bardakoğlu

Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

21 yüzyıla bilgi toplumu olarak girmek zorunda olduğumuzu belirterek konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Kur’an-ı Kerim’e kitap demişiz ve Kur’an-ı Kerim bize hem kainatı, hem bizi tanıtır. Bir bakıma okunmakla bitmeyecek olan, tefekkürle sonuna gelinemeyecek olan kainat kitabını Kur’an özetler. Yine Kur’an bize kendi iç dünyamızı tanıtır. Bizi bize tanıtır. Çünkü

O’nu gönderen de yüce Rabbimizdir, bizi yaratan da odur, kainatı yaratan da O’dur. Dikkatle baktığımız vakit kainatla bizim öz dünyamız arasında, bizim öz dünyamız ile kitap arasında, Kur’an arasında hiç bir farklılık uyumsuzluk gözlemezsiniz.” dedi.

25’incisi düzenlenen Türkiye Kitap ve Kültür Fuarını bilginin açılımı olarak niteleyen Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, bilgiyi tefekküre dayandırma ihtiyacımız olduğunu belirterek “Elbette bizim hem bilgiye, hem de bilgiyi tefekküre, rasyonel düşünceye, eleştirel bakışa dayandırmaya ihtiyacımız var. Sadece kuru bilgi değil, o bilginin tefekkür boyutu var, tefekkür ayağı var. O bilginin rasyonel düşünce ayağı var. O bilginin estetik boyutu var. Bütün bunları biz birlikte geliştirme ve insanımıza sunmak zorundayız. Bilginin kendini başlı başına bir değer olarak kabul etmek zorundayız. Zaten kainatın kitabı ve Kur’an kitabı arasındaki uyumdan söz ederken bunu kastediyoruz. Aslında bütün bilgiler Yüce Rabbimizin bize öğrettiği bilgilerdir. Dikkatle bakarsak, bütün bilgiler arasında çok güzel bir ahenk vardır. Hepsi birden bizim bu dünyada daha mutlu olmamızı, toplumumuzun daha huzurlu olmasını, yarınlarımızın daha iyi olmasını sağlayan elemanlardır, unsurlardır.” dedi.

Bilgisiz dindarlığın ve mutluluğun olamayacağını belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu bu anlamda Türkiye Diyanet Vakfının bu tür faaliyetlerini anlamlı bulduğunu ifade ederek “Türkiye Diyanet Vakfımızın bana göre fevkalade anlamlı, fevkalade güzel bir gayretinin ürünü olarak Ankara ve İstanbul’da açtığımız kitap fuarları sadece sembolik ve öncül bir anlam taşıyor. İnsanımıza kitabı sevdirmek, insanımızı kitapla buluşturmak, bilgisiz dindarlığın olmayacağı, bilgisiz mutluluğun olmayacağını insanımıza anlatmak için bu faaliyetler yapılıyor.” dedi.

İzzeti koruyabilmek,

saygınlığı ve

itibarı koruyabilmek;

bilginin tefekküre,

rasyonel düşünceye ve

estetiğe dayanmasından

geçer.

Konuşmasında yayınevi sahiplerine de seslenen Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, kitapların indirimli ve ucuz tutularak herkese ulaşması gerektiğini belirterek, “Bu kitap fuarının amaçlarından biri budur. Bu kitap fuarı ticari bir faaliyet değildir. Para kazanmak çok gerilerde kalan bir amaç olmalıdır. Bu itibarla da yayınevlerimiz mümkün olduğu kadar okuyucusunu kitapla buluşturmak gayreti içerisinde olmalıdır. Zaten biz Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı olarak sürekli yeni yayınlar yapmanın gayreti içerisindeyiz. Yaptığımız bütün yayınlarda sadece o sistemi işletecek kadar cüzi bir maliyet üzeri kar ile piyasaya sürülmektedir. Kamu desteğini de saymazsak, belirlediğimiz fiyatlar günümüz özel sektör mantığı ile maliyet ve maliyet altı fiyatlardır. Biz yayınevlerinden de bu fedakarlığı bekliyoruz.” dedi.

Yayınevlerinin hazırladığı kitapların belli bir çizginin üzerinde ve kalitede olması gerektiğine vurgu yapan Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Artık ne barsarsak müşteri alır ve okur diye düşünmemeliyiz. Müşterinin talebini de, okuyucunun istek ve ihtiyacını da değil, daha çok biz kendi hedeflerimizi göz önüne alarak kitap neşretmeliyiz. Bu fevkalade önemli bir husustur. Bir kitabın satılması demek o kitabın arzu ettiğimiz çizgi üzeri olması anlamına gelmez. Öyleyse ticari faaliyetlerde, ticari amaç önemlidir ama aynı za-

manda yayınlayacağımız kitapların içeriğinin mutlaka 21. yüzyıla yakışır kıvamda ve düzeyde olması da bizim hedeflerimizden biri olmalıdır. Bunu da yine yayınevlerimizden özellikle istirham ediyorum, talep ediyorum. Buna yarınlarımızın ve çocuklarımızın ihtiyacı var. Bizim neşrettiğimiz kitaplar verdiğimiz eserler, ürettiğimiz bilgi artık çağımız insanına ve gelecek kuşaklara hitabeden ve onları şekillendirebilen güçlü olan bilgi olmak zorundadır. Bu itibarla ben bu kitap fuarının aynı zamanda yararlı bilgi üretme açısından, yerinde ve anlamlı bilgi üretme açısından da bir yarış platformu olmasını arzu ediyorum.” dedi.

İslam dünyasının faydalı bilgiyi ve faydalı ameli biraz yitirdiğine değinen Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “İslam dünyası ameli salih bilincini yitirdi, ilm-i nafi bilincini yitirdi. Halbuki Peygamber Efendimiz sürekli olarak yararsız olan bilgiden Allah’a sığındı. Nedir yararsız bilgi? Günümüz insanının ihtiyacına cevap vermeyen, sorunlarını çözmeyen, onu göz ardı eden, sadece duyular üzerinde dolaşarak, gönlümüze bir bilgi piyasası oluşturan kitaplar da buna dahildir.” dedi.

Müslümanların ameli salih bilincini yitirdiğini belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, ameli salih bilincini yitiren toplumların zillete düşeceğini ifade ederek “Ameli salih bilincini yitirdik; yaptığımız işi, ürettiğimiz faaliyeti insanımıza, toplumumuza, insanlığa, bize ve ailemize bir yararının olması lazım, barışı uyumu sağlaması lazım. Ameli salih demek yararlı, barışçıl iş demektir. Kur’an-ı Kerim bir yeryüzü egemenliğinin iki temelinden söz eder, biri inanma ve güvenme. Başta Yüce Rabbimiz olmak üzere, yaradana inanma, yarattıklarını sevmek, ikincisi de ameli salih. Ameli salih bilincini yitiren toplumlar izzeti de yitirirler. Halbuki Kur’an izzetin, Allah’a, Resulüne ve inanlara ait olduğunu ve olması gerektiğini söyler. İşte izzeti yakalayabilmek, izzeti koruyabilmek, saygınlığı ve itibarı koruyabilmek, hem bilginin tefekküre, rasyonel düşünceye ve estetiğe dayanmasından geçer, hem de ürettiğimiz bilginin, yayınladığımız kitabın yarınlarımıza hitabeden kıvamda olmasından geçer. Ben bütün bu emellerin, umutlarımın, dualarımın, lahza lahza bu tür fuarlarla, bu tür faaliyetlerle gerçekleşeceğini görüyorum ve bunun mutluluğu içindeyim.” dedi.

Prof.Dr. Ali Bardakoğlu herkesin okuması gerektiğine vurgu yaparak “Lütfen Kur’an’ı, Kur’an’ın yorumu açılımı demek olan bu kitapları mutlaka okuyalım. Peygamber Efendimizin hayatını, onun güzel ahlakını, siyerini, sünnetini yakından tanıyalım. O örnek insanın tanınması bilinmesi, bu toplumun aynı zamanda birleşmesi, bütünleşmesi demektir. Onun rahmetinin dalga dalga topluma yayılması demektir. Hem İslamın bilgi ve tefekkür çağrısına, hem Peygamber Efendimizin rahmet davetine hepimizin büyük ihtiyacı vardır.” dedi.

Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı
İstanbul İl Müftüsü

İslamın gelmesiyle cahiliye dönemi-
nin sona erdiğini ve kısa bir süre
içerisinde örnek ve mükemmel bir
topluluğun ortaya çıktığını belirterek
konuşmasına başlayan İstanbul İl
Müftüsü Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı
“Bizim İslam literatüründe İslamdan
önceki döneme cahiliye dönemi de-
nir. Cahiliye bilgisizlik anlamına ge-
lir, hoyratlık anlamına da gelir. Bura-
dan şu anlam çıkar; bilgisizlik aynı
zamanda hoyratlığı, barbarlığı doğu-
rur. Bu devri kapatan dinin adı da İs-
lamdır ve konunun bütün uzmanları
İslamın cahiliye kavramının zıddı ol-
duğunu söylerler ve bir medeniyeti,
uygarlığı ifade ettiğini söylerler. Bu
medeniyetin, uygarlığın kutsal kitabı-
nın bir adı Kur’an’dır. Kur’an okuma
kavramından gelir, diğer bir adı da ki-
taptır. Dolayısıyla İslamın getirdiği
medeniyet bir okuma medeniyetidir,
bir kitap medeniyetidir.” dedi.

İslamın hitap ettiği toplumu bir
bilgi toplumu, okuma-yazma toplu-
mu haline getirdiğini belirten
Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı “Dünyada
bir başka yerde eşî görülmeyecek bir
süratte bir bilgi toplumu oluşuyor ve
yaklaşık 150 sene sonra da bir tefek-
kür toplumu oluyor. Cahiliye denilen
bir devirden 100-150 sene sonra bir

bilim ve tefekkür toplumuna geçiliyor. Bu nedenle, İs-
lam dünyasının bilimde ve düşüncede en yüksek kitleyi
yakaladığı dönem aynı zamanda okumanın en yüksek ol-
duğu dönemdir. kitabın, okumanın en büyük değeri gör-
düğü dönemdir. İslam dünyası bu özelliğini koruduğu
çağlarda dünyaya ışık saçtı, bilim saçtı, tefekkür saçtı.”
dedi.

Dindarlığın olmazsa olmaz tamamlayıcılarının bulundu-
ğunu, bunlardan bir tanesinin de ahlak olduğunu belirten
Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı, ahlaksız bir dindarlıktan söz edi-
lemeyeceğini ifade ederek “Ahlaksız bir dindarlık yalan
bir dindarlıktır. Dindarlığın estetik bir boyutunun olması
lazım. Estetiği olmayan bir sanat, sevgisi olmayan, güze-
lin peşinde olmayan dindarlık hoyrat bir dindarlıktır ve
dindarlığın bir bilgi boyutu vardır. Bilgi boyutu olmayan
dindarlık cahil dindarlıktır, zararlı dindarlıktır ve fanatizm-
dir.” dedi.

İnanmanın bilgi ve erdem gibi temellere dayanması ge-
rektiğini belirten Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı “İslamın vazge-
çilmez kavramları arasında yalnızca bir inanma değil, bu
inanmanın bilgi temeline dayanması, erdem temeline da-
yanması ve estetik temeline dayanması gerekiyor. Böyle
olduğu takdirde bu din evrene ışık saçmıştır ve saçacaktır.”
dedi.

İslam dünyasının bilgiyi ihmal ettiği, bilgi toplumu ol-
maktan uzak durduğu zamanlarda dünyadaki ihtişamını ve
saygınlığını kaybettiğini ifade eden Prof.Dr. Mustafa Çağ-
rıcı “Bilime değer vermeyen, sanata, estetiğe değer verme-
yen bir toplum saygınlığını da kaybeder. Yeniden saygın
duruma gelmenin bir başka yolu asla ve asla yoktur. Yal-
nızca ve yalnızca bilgi yolu vardır, estetik yolu vardır, er-
dem yolu vardır. Onun içindir ki Diyanet İşleri Başkanlı-
ğımızın ve Türkiye Diyanet Vakfının özellikle son yıllarda
bilginin altını kalın çizgilerle çizmesi fevkalade önemli-
dir.” dedi.

İslam dünyasının bugün yaşadığı sıkıntılı durumu bilgi-
den uzaklaşmaya bağlayan Prof.Dr. Mustafa Çağrıcı “Bütün
Müslümanların bunun farkına varması lazım ve dünyadaki
yüce dininin onuruna yakışır bir düzeye gelebilmesi için
mutlaka bilgiyle, kitapla buluşması, barışması, onu hayatın
bir parçası haline getirmesi gerekiyor. Bu fuarın bunun bir
parçası olduğunu düşünüyorum. Bu fuardaki standlar küçük
olabilir ama ifade ettiği anlam son derece büyüktür. Ümit
ediyorum ki bilgiye olan bu saygı bu sevgi, İslam dünyasın-
da dalga dalga yayılacak ve bu-
nun bereketli so-
nuçlarını İslam
dünyası toplaya-
caktır.” dedi.

İslamın getirdiği medeniyet

bir okuma medeniyetidir,

bir kitap medeniyetidir.

Gazi Kaya

İstanbul Vali Yardımcısı

Kitabın aydınlık ve gelecek olduğunu belirterek konuşmasına başlayan İstanbul Vali Yardımcısı Gazi Kaya “Kitap aydınlık demektir, bilgi demektir. Karanlığa kızmakla karanlık gitmiyor, aydınlığa övgüler yazmakla, söylemekle de aydınlık kendiliğinden gelmiyor. O halde aydınlık isteyenler karanlığa bir mum

yalacaktır. Böylece bu karanlık cehalet aydınlanacak.” dedi.

Allah’ın yarattığı canlılar içinde, en güzeli, en akıllısı ve en kutsalının aynı zamanda en vah-

şisinin de insan olduğunu belirten Gazi Kaya Latince’de, “*insan insanın kurdudur*” diye bir tabirin bulunduğunu ifade ederek “Halbuki insan insana yardım eden, dünyada bilgisi olan, kitaptan okuyan, Tanrısını bilen, kendisine saygısı olan, komşusuna sevgisi olan bir insan olması gerekir ama vahşetin de yaşandığı bir durum var. Çünkü akıl vardır; insan o akılı eğer vahşet için kullanıyorsa onun önüne geçmek gerekiyor. O halde herkes yeteri kadar bilgili olacak. Biz insanlar yaşadığımız toplumda çağdaş, huzurlu ve mutlu yaşamayı diliyorsak, bunun temelinde bilgi yatıyor. Bilmenin ölçüsü yoktur ama huzurlu yaşayacak kadar bilgi yeter, mutlu yaşayacak kadar bilgi yeter, kardeşçe yaşayacak kadar bilgi yeter.” dedi.

Yaşadığımız toplumda

çağdaş, huzurlu ve

mutlu yaşamayı diliyorsak,

bunun temelinde

bilgi yatıyor.

Nevzat Er

Eminönü Belediye Başkanı

Tarihi mekanların aktif olarak kullanılmasından büyük memnuniyet duyduğunu belirterek konuşmasına başlayan Eminönü Belediye Başkanı Nevzat Er “Bu tarihi mekanlara sahip çıkmak, insanla, toplumla tarihi mekanların, camilerimizi, tarihi anıt eserlerimizi buluşturmak suretiyle ancak mümkündür. İşte yaklaşık bundan 70-

80 yıl önce sabah namazında bile Süleymaniye caminin avlusunun dolup taşıdığı bir süreci düşünün; bugün tarihi mekanların ne kadar boşaltıldığını, insansızlaştırıldığını görüyoruz ve şahit oluyoruz ve çok özliyoruz.” dedi.

İnsanımızı tarihi mekanlarla, tarihi eserlerle buluşturmanın gerekliliğine değinen Nevzat Er, Sultanahmet Camii avlusunda düzenlenen fuardan dolayı Diyanet İşleri Başkanlığına ve Türkiye Diyanet Vakfına teşekkür etti.

Tarihi mekanlara sahip çıkmanın ve gelecek nesillere aktarmanın önemine değinen Nevzat Er “Bize düşen tarihimizi, geleceği görerek geçmişimizle buluşturma ve bugüne yarına sizinle taşımak gayreti olmalıdır. Bu eserler sizinle buluşarak, buradaki manevi havayı yaşayarak, ibadet ederek geleceğe taşımak

zorundayız. Nesiller bunu bizden bekliyor. Ecdat bunun için bu mekanları, bu eserleri, bu tarihi anıtları bize emanet etmiş, bu bir görevdir.” dedi. TDV

Bize düşen; tarihimizi,

geleceği görerek

geçmişimizle buluşturmak

ve bugüne yarına sizinle

taşımak gayreti olmalıdır.

iftar Sofrası

Her yıl olduğu gibi bu yıl da Ramazan ayında Türkiye Diyanet Vakfı tarafından Ramazan boyunca dört çeşit yemekten oluşan iftar yemeği verildi.

Kocatepe Camii altında, sıcak bir mekanda kurulan iftar sofrasında her gün 2000'in üzerinde vatandaşımız iftarını açtı.

Yıllar önce Kocatepe Camii avlusunda bir çadırdaki başlayan iftar sofrası, kapalı ve sıcak mekana taşınarak, daha uygun ortamda, daha çok vatandaşın yararlandığı bir hizmete dönüştü.

Kocatepede iftar, artık Türkiye Diyanet Vakfının bir geleneği haline geldi diyebiliriz. Havanın karardığı, iftar vaktinin yaklaştığı saatlerde orucunu açmak için sıraya giren, Allahuekber nidasıyla gün boyu Allah rızasına mazhar olma amacı ile tutulan orucun besmele eşliğinde açıldığını görmek ve buna vesile olmak her halde mutlulukların en büyüğüdür.

Daima fakirin, yoksulun, kimsesizin yanında olma gayretinde olan Türkiye Diyanet Vakfının; hem dini bir geleneği yaşatma, hem oruçlu insanların birlikte iftar etme hazzını paylaşma, hem de bu tür güzel geleneklerimizin gelecek kuşaklara bir miras olarak intikalini sağlama amacına yönelik gerçekleştirdiği bu hizmetten duyduğu gurur her şeyin üstündedir.

Vakfımızın iftar sofrasına sponsor olarak katılan hayırsever vatandaşlarımıza da şükranlarımızı sunuyor, hayırlarının Yüce Mevla tarafından kabulünü niyaz ediyor, kendilerine sağlıklı ve hayırlı uzun ömür diliyoruz.

Vakfımız, iftar sofrasının yanı sıra Ramazan ayında yardıma muhtaç vatandaşlarımızın da yardımına koşarak, kendilerine gıda yardımında bulundu.

Şehit ve Gazi Yakınlarına İftar

Prof.Dr. Ali Bardakoğlu

Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Türkiye Diyanet Vakfının Ramazan ayında gerçekleştirdiği faaliyetlerden biri de bu vatan için canını feda etmiş şehitlerimizin yakınları ile gazi ve gazi yakınlarımıza verdiği iftar yemeği idi.

Duygusal bir ortamın yaşandığı iftar yemeğinde şehit yakınları ile gazilerimizin yüzyüde vatan sevgisini görmek, bu vatanın birliği ve dirliği için herşeye hazır olduklarına şahit olmak herkes gibi bizim de göğsümüzü kabarttı.

İftar yemeğinde Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu ile Şehit ve Gazi Yakınları adına Türkiye Harp Malülü Gaziler, Şehit, Dul ve Yetimler Derneği Genel Başkanı Malül Gazi Üsteğmen Taner Uran birer konuşma yaptılar.

Vatanımızın bölünmez bütünlüğü için dua ederek konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Yüce Rabbimizden ağız tadımızı bozmasını, bizleri huzur, birlik ve dirlik içerisinde, bu şanlı bayrağımız altında, aziz yurdumuzda hür ve müreffeh bir şekilde yaşatmasını niyaz ediyorum.

Bizlere bu cennet vatani bırakan ecadımıza Allah rahmet eylesin, O’nu kahramanca koruyan, her türlü iç ve dış tehlikeye karşı kahramanca koruyan şehitlerimize Allah rahmet eylesin.” dedi.

Vatanımızda hür ve mutluluk içerisinde yaşamamızı şehitlerimize borçlu olduğumuzu belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Burada teneffüs edebiliyor, yüzümüz gültüyor ve dik yürüyebiliyorsak, emin olun biz bu gururu, bu onuru onlara borçluyuz. Onun için

sizler de bu şeref levhasını sürekli taşıyan milletinizin bağrında yaşattığı, sevdiği, saygı duyduğu çok önemli ve özel insanlarsınız.” dedi.

Dinimizin şehitlik mertebesine ulaşmayı büyük bir onur saydığını ve vatan sevgisine büyük önem verdiğini belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Biliyorsunuz dinimiz şehitlik mertebesini rütbe-lerin en yükseği olarak kabul etmiş, vatan sevgisini ve vatan müdafaasını en önemli ibadetlerden birisi saymıştır. Zaten biz Türk milleti olarak hep bu inançla, bu azimle, bu duyguyla yetiştik ve şehitlerimizi elbiseleriyle, elbiselerini kefen sayarak, onları aziz vatanımızın bağrına tevdi ettik. Her duamızda, her niyazımızda onları hep rahmetle, minnetle anıyoruz. Bu Ramazan’ın manevi atmosferinde ve bayramın coşkusu içerisinde, yine onlar kalbimizde, dualarımızla birlikte yer alacaktır.” dedi.

Özellikle terör olayları sebebiyle yaşanan acılardan duyduğu üzüntüyü dile getiren Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Tabi gönlümüz arzu ediyor ki değerli dostlarım, bu acıları hiç yaşamayalım. Hele hele acıların en büyüğü kendi içimizden, bizi bölmek, parçalamak ve aramıza huzursuzluk getirmek isteyenlerin yol açtığı acılardır. Biz dışarıdan gelen tehlikelere karşı yek vücut olmasını bilen ve kahramanca, bir ibadet aşkıyla bu vatani savunan ve bunu şerefli bir görev sayan bir millete mensubuz. Ama daha acısı içimizden yetişen, aramızda büyüyen ve bu toprakların suyunu, havasını tenefüs eden insanların bizim birliğimizi, dirliğimizi, huzurumuzu tehdit etmesidir. Her halde bizi, sizleri ve hepimizi kahreden budur.” dedi.

Sevgi, saygı ve birlik içerisinde yaşamamız durumunda birlik ve bütünlüğümüzün bozulmayacağını belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “İnanıyorum ki bizler birlik içerisinde olursak, karşılıklı sevgi ve saygı içerisinde olursak, bilinçli olur-

sak, tehlikenin nereden ve nasıl geldiği konusunda uyanık olursak, ordumuza güvenir, bayrağımızın gölgesi altında yaşamayı ve vatanın bölünmez bütünlüğünü önemli bir gaye edinirsek, inanıyorum ki yarınlar çok daha güçlü şekilde bizlerin olacaktır.” dedi.

İftar sofrasında birlikte bulunmaktan duyduğu memnuniyeti dile getiren Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Lütfen kusura bakmayınız, mütevazı bir iftar sofrası bu. Burada biz iftar sofrasının maddi güzelliğini değil, sizin yüreğinizdeki sevginin, gönlünüzdeki umudun ve duanın güzelliğini paylaşmak istedik. Hem bizim duamız sizlerle, hem sizin duanız bütün şehitlerimizle, gazilerimizle.” dedi.

Bir yıl önce Gazi Uyum Evini ziyaret ettiği ni belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, orada duygulu anlar yaşadığını dile getirerek “Oradaki kahraman gazilerimizin bütün o maddi, bedeni kayıplarına rağmen yüzlerinin güldüğünü, dimdik ayakta durduklarını gururla yaşadıklarını ve yarına baktıklarını gördüm. Aslında imkan olsa da her ferdimiz belli aralıklarla bu kahramanlarımızı ziyaret etse. Bir vatani korumanın, kollamanın, yüceltmenin çok pahalıya malolduğunu ve nice canlara, nice mallara, nice yiğitlere malolduğunu anlasa da biraz daha bu bağımsızlığın, hürriyetin, bayrağın, toprağın kadri kıymetini bilse. İnşallah bu konuda mesafe alacağımıza inanıyorum.” dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı olarak aziz şehitlerimizi hep rahmetle ve minnetle yadettiklerini belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “İl ve ilçe müftülüklerimiz olarak, bu konuda gerek toplumsal bilincin, şuurun uyanması açısından, gerekse o birlik ve beraberliğin güçlenmesi açısından ne yapmamız gerekiyorsa yapmak bizim en tabii insani ve dini görevimizdir. Bu konuda işbirliği içinde olmaktan büyük mutluluk ve onur duyduğumu da sizlere ifade etmek istiyorum.” dedi.

**Malül Gazi Üsteğmen
Taner Uran**

Türkiye Harp Malülü Gaziler, Şehit,
Dul ve Yetimler Drn.Gn.Bşk.

Diyanet İşleri Başkanlığının şehit yakınlarını kurasız olarak hacca götürmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek konuşmasına başlayan Malül Gazi Üsteğmen Taner Uran “Sayın Başkanım iki konuda teşekkür etmek istiyorum. Birincisi bu sene ilk defa uygulanan hac ibadetini yerine getirmek isteyen şehit ailelerine sağlanan kolaylıktan dolayı; ikincisi ise üniversiteye ilk kez başlayan şehit ve malül gazi çocuklarına sağlanmış olan burs. İkisi için de minnettarız.” dedi.

Malül Gazi Üsteğmen Taner Uran Hac kolaylığının gazi ailelerine de sağlanması temennisinde bulunarak iftar yemeği için teşekkür etti.

Özürlü ve Sakatlara İftar

Prof.Dr. Ali Bardakoğlu

Diyanet İşleri Başkanı
Türkiye Diyanet Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Ramazan ayında verilen iftar yemeklerinden biri de özürlü ve sakatlar için verilen iftar yemeği idi.

Yemekten sonra Doç.Dr. İsmail Karagöz tarafından Diyanet İşleri Başkanlığınca özürlüler ve sakatlar için yapılan faaliyetlerin yer aldığı bir sunum gerçekleştirildi. Daha sonra Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu ile Türkiye Sakatlar Konfederasyonu Genel Başkanı Faruk Öztimur birer konuşma yaptılar.

Misafirleri ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti dile getirerek konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkanı ve Türkiye Diyanet Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Allah katında da, inanan insanların katında da, insanların değeri, ne kılık kıyafetleri ile ne mallarıyla mülkleriyle olur. İnsanların gerçek değeri yüreklerinde taşıdığı sevgi ile olur, o sevgiyi paylaşabilmeleri ile olur. Biz yürekte taşınan sevginin paylaşılmasını doğrusu sizlerden öğrendik.” dedi.

Özürlüler ve sakatlar için Diyanet İşleri Başkanlığının yaptığı faaliyetlere değinen Prof.Dr. Ali Bardakoğlu, yapılan faaliyetlerin yeterli olmadığını ifade ederek “Diyanet İşleri Başkanlığı olarak görevlerimizin çok azını yaptığımızın farkındayız. Ben huzurunuzda bu konunun gönüllü fedaisi Doç.Dr. İsmail Karagöz Beye özel teşekkür ediyorum. Tek başına toplumda o bilincin uyanması için fedakarca çalışıyor. Köy köy, kasaba kasaba, il il dolaşıyor. Aslında İsmail Beyin yaptığını bizim hepimizin yapması lazım. Toplumun o bilince ulaşması lazım.” dedi.

Ortak bilincin oluşması için gönüllerdeki duygunun, sevginin paylaşılması gerektiğine vurgu yapan Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Diyanet İşleri Başkanlığının yapacağı, yapması gereken, Milli Eğitim camiasının yapması gereken,

medyanın yapması gereken en önemli şey cebindekini paylaşmak değil, gönlündekini paylaşmak olmalıdır. O ortak bilincin oluşmasını sağlamaktır. Elbette cebindekini paylaşmak da önemli bir özveridir. Ama biz o süreci hızlı bir şekilde atlatmak zorundayız. O süreci uzun zamana yayamayız. Artık bir toplum halinde birbirimizi severek birbirimizi sayarak, birbirimizin derdiyle dertlenerek yaşamasını öğrenmek zorundayız. Biz 70 milyon Türkiye olarak, aslında aramızdaki sevgiyi, aramızdaki Yüce Allah'ın nimetlerini paylaşabilirsek, gerçekten çok zengin bir ülkeyiz. Paylaşmasını bildiğimiz sürece bu zenginliğimiz bizi mutlu edecek kadar çok. Ama içimizdeki kördüğüm, içimizdeki zaaf, ihtiraslar, dünyanın kısa ve uzun vadeli çıkarları bizi bazen derin düşünmekten ve gönlümüzdeki o sevgiyi paylaşmaktan alıkoyuyor.” dedi.

Özürlü ve sakatlarla bir arada olmaktan, özür-lülerin çok insani temel haklarını topluma mal etme çabalarını görmekten dolayı çok mutlu olduklarını belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Bize bu aşkı, bu şevki, bu sorumluluğu sizler hatırlatıyorsunuz. Yapmamız gereken daha çok iş var. İnaniyorum ki 7-8 milyon engelli kardeşimizin bu temel insan haklarını toplumun geride kalan 60 milyon benimsedikçe ve kendi öz sorunu olarak görmedikçe, biz bu çabalarımızı sürdürmeye devam edeceğiz. Bunun nihai hedefi odur. Bunun nihai hedefi, her yaşayan sağlıklı ferdin, her hali vakti yerinde insanın, kendisi gibi olmayan diğerlerinin derdiyle dertlenmesi, onun kadar bu konulara eğilmesi ve bu sorunları aşmayı temel bir insani hedef haline getirmesidir. Zaten biz medeniyeti böyle ölçüyoruz.” dedi.

Medeniyetin teknolojik araç ve gereçleri icat etmek olmadığını, medeniyetin insanlık medeniyeti olduğunu belirten Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Medeniyet ne aya çıkabilmektir, ne en son teknolojik araç ve gereçleri bulabilmek ve kullanabilmektir. Medeniyet insanlık medeniyetidir, Ademiyet medeniyetidir. O da paylaşmaktır. Elinizde kırık bir lokma varsa onu paylaşmaktır. İçinizde bir sorunlu, engelli, dertli, sıkıntılı insan varsa onun sıkıntısını derdini, yoksulluğunu, yoksunluğunu paylaşabilmektir.” dedi.

Bizim tarihimizde ecdadın bu medeniyeti gösterdiğine vurgu yapan Prof.Dr. Ali Bardakoğlu “Bizim tarihimiz, ecdadımız bu medeniyetin çok güzel örnekleriyle doludur. İslamın öğrettikleri zaten bundan farklı bir şey değildir. İslam yerdeki

karıncanın incinmesini bile Ademiyete ve mürtüvete aykırı görür. Ağacın dalındaki kuş yuvasının bozulmasını bile mürtüvete aykırı görür. Bırakın insanların aynı Ademden gelip, aynı dertleri paylaşmasını. Yine hatırlayalım Peygamber Efendimiz hepiniz Ademdensiniz, Adem ise topraktandır buyuruyor. Bu çok harika bir mesaj verir bize. İki temel vurgu yapar. Bir hepiniz kardeşsiniz, hepiniz Allah'ın kulları olarak Allah'ın önünde eşit durumdasınız. İkincisi de hepiniz topraktansınız, biraz mütevazı olmasını öğrenin, lütfen yere gururla, kibirle değil, biraz tevazu ile basın. Biz bunları anlatmak, bunları paylaşmak, bunları insanlara öğretmek zorundayız.” dedi.

Faruk Öztimur

Türkiye Sakatlar
Konfederasyonu
Genel Başkanı

Beş yıldır özürlü ve sakatlar için iftar yemeği sofrası düzenlemesinden dolayı Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfına teşekkür ederek konuşmasına başlayan Faruk Öztimur “Engellileri kucaklayan, onları da bir birey olarak gören ve engellileri bir araya getirerek iftar sofrasında buluşturan Diyanet İşleri Başkanlığına teşekkür ediyoruz.” dedi.

Yurt dışında şahit olduğu özürlüler ve sakatlar için sunulan imkanlardan örnekler sunan Faruk Öztimur “Kiliseler, özürlülerle ilgili sandalyeler, araçlar, gereçler yapmışlar. Bizim dinimiz de o kadar yüce bir din ki bir elinin verdiğini bir eline göstermeyen, o insanlarımızı kucaklayan bir dindir. Şöyle osmanlıya bakıyorsunuz; darül şifalar, darül acezeler kurmuş ve kuş sesiyle zihinsel özürlüleri rahatlatmış, tedavi etmiş. Bu kadar yüce dine sahip, bu kadar güzel bir millet olarak biz gerilerde olamayız.” dedi.

Faruk Öztimur konuşmasının sonunda engelliliğin her kesin başına gelebilecek bir durum olduğuna vurgu yaparak “Engellilik her kesin başına gelecek bir olay. Şu kapıdan çıkınca başımıza ne geleceğini bilmiyoruz. Herkes bir özürlü adaydır. Onun için toplumumuzda özürlülere gerekli önemin verilmesi gerektiğine inanıyorum.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı

Kadın Faaliyetleri Müdürlüğü**Yeni Faaliyet Dönemine Başladı**

Türkiye Diyanet Vakfı; Kadın Faaliyetleri Müdürlüğü, 2006-2007 faaliyet dönemine 08 Kasım 2006 Çarşamba günü saat: 13.30'da Kocatepe Camii Konferans Salonu'nda düzenlediği bir törenle başladı.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili İsmail Alptekin,
Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet
Çubukçu, Diyanet İşleri Başkan Vekili Prof.Dr.

Mehmet Görmez, milletvekilleri ve kalabalık bir topluluğun katıldığı tören, saygı duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasıyla başladı. Kadın Faaliyetleri Müdürlüğünün icraatlarını ihtiva eden sinevizyon gösteriminden sonra protokol konuşmalarına geçildi.

Tören münasebetiyle Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, Diyanet İşleri Başkan Vekili Prof.Dr. Mehmet Görmez, Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü A.İhsan Sarımert ve Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetleri Müdürü Ayşe Sucu birer konuşma yaptılar.

Nimet Çubukçu
Devlet Bakanı

Günümüzde kadınların geçmiş yıllara göre daha özgür ve daha eşit bir dünyada yaşadığını belirterek konuşmasına başlayan Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, kadınların potansiyellerini hayata yansıtmada noktasında istenilen düzeye gelemediklerini ifade ederek “Hem ülkemizde, hem de dünyanın pek çok yerinde kadınlar hala kendi becerilerini, kendi donanımlarını gerçekleştirmeye ve potansiyellerini hayata yansıtmada konusunda istediğimiz gelişmişlik düzeyini yakalamış değiller. Ülkelerin gelişmişlik düzeyi ne olursa olsun; eğitim, sağlık gibi bir çok temel göstergeler açısından kadınlar hala yeni sorunlarla baş başa bırakılmışlardır.” dedi.

Ülkelerde mevcut olan bu eşitsizliklerin de yeni yeni istismar ve ayrımcılık biçimleri doğurduğunu dile getiren Bakan Çubukçu, “Bilgi toplumunda yer alan ve eğitimden, bilimden yoksun kadınlar az ücretli, sosyal güvenceden yoksun ve bu güvencelerden mahrum, kötü işlerde yığılmakta ve kadınları başta ekonomik istismar olmak üzere, her alanda istismara açık kılmaktadır. Öte yandan kadınların bu sorunlarının çözülmediği ülkelerde, kalkınmadan, barıştan, mutluluktan ve refahtan söz edilemeyeceği de herkesçe bilinen bir gerçektir. Kadınların dışında tutuldukları bir toplumsal ortam

mutluluk ve refah değil, aksine derin mutsuzluk, derin yoksulluklar, şiddetin alt üst ettiği yaşamlar, parçalanmış aileler ve bundan doğan toplumsal yıkıcı etkiler getirir. Kadınları içine almayan bir insanlık idealinin kalkınma projelerinin başarısızlığı karşısında kadınlarla ilgili tüm dünya ve ülkemizdeki gelişmelerde ve gündemin ön sıralarında olması da umut vericidir.” dedi.

Tüm dünyada ve Türkiye’de kadın erkek eşitliğini hayata geçirmek üzere cinsiyet eşitsizliği ile ve ayrımcılıkla mücadele kararlı bir eksende siyaset yapılmakta olduğunu belirten Devlet Bakanı Nimet Çubukçu “Öncelikle sizlerin de bildiği gibi eğitimden sağlığa, istihdamdan karar alma mekanizmalarında sayısal çokluklarına kadar yasal alanda ve anayasal düzlemde bir çok alanda çok önemli değişiklikler yaptık.” dedi.

Hükümet olarak bu dönemde kadınlara yönelik devrim niteliğinde yasal düzenlemeler yaptıklarını ifade eden Devlet Bakanı Nimet Çubukçu “Hükümetimiz döneminde gerçekleştirilen kadınlara yönelik devrim niteliğindeki yasal düzenlemeler, kadın erkek eşitliği yolunda ülkemizde atılan en önemli adımlardan biridir. 04 Temmuz 2006 tarihinde yayınlanan Başbakanlık genelgesiyle, başta Sayın Başbakanımızın öncülük ettiği kadına ve çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi, töre cinayetleriyle mücadele konusundaki genelgede, artık kadınlara yönelik bir tür ayrımcı ve şiddet içeren tutumların devletin en üst düzeyinden de siyasi irade tarafından sahiplenildi. Bu bir devlet politikası halinde vurgulandığının en önemli kanıtıdır.” dedi.

Hedeflerinin yasal değişikliklerin uygulanması olduğunu belirten Bakan Çubukçu, “Şimdi hedefimiz, öncelikle bu yasaların ve değişikliklerin, bu gelişmeler ışığında eksiksiz bir şekilde uygulanması yönünde çalışmalar yürütmektir. Bildiğiniz gibi toplumsal süreçte yasal değişiklikler kadar, bu yasal değişikliklerin uygulanma sorunu yatmaktadır. Biz biliyoruz ki bu yasaların uygulanması sürecinde en önemli toplumsal dinamikleri hayata geçirecek kurumlarımızın başında da Diyanet İşleri Başkanlığımız gelmektedir ve Diyanet İşleri Başkanlığımızın Kadın Kolları da benim katılamadığım ama sayısız çalışmaları oldu-

**Kadınların
dışında tutuldukları
bir toplumsal ortam
mutluluk ve refah değil,
aksine derin mutsuzluk,
derin yoksulluklar, şiddetin
alt üst ettiği yaşamlar,
parçalanmış aileler ve
bundan doğan toplumsal
yıkıcı etkiler getirir.**

ğunu bildiğim davetleriyle bu çalışmalara çok önemli katkı sağlayan kurumlarımızın başında geliyor.” dedi.

Özellikle son yıllarda Diyanet İşleri Başkanlığının kadın, istismar ve şiddet konusunda aldığı aktif tutumun, ülkemiz kadınları ve dinimiz adına gurur verici olduğunu belirten Devlet Bakanı Nimet Çubukçu, bu hizmetlerinden dolayı Diyanet İşleri Başkanlığını kutladığını ifade ederek “Bu süreçte aynı zamanda hükümetimizin sivil toplum örgütleri ve kamuoyunun işbirliği ile de gerçekleştirdiği bu sürecin, Türkiye için de başarıyla sonuçlanacağına inanıyoruz.” dedi.

Cinsiyet ayrımı, yoksulluk, şiddet ve istismar gibi konularda eğitimin önemine değinen Bakan Çubukçu “Özellikle kız çocuklarının okullaşmasında yer alan “Haydi Kızlar Okula” kampanyası ile başlamak üzere, ülkemizin insani kalkınmışlık arasında en önemli ölçü kabul ettiğimiz eğitimin artırılması, cinsiyet ayrımı ile yok edebileceğimiz yoksulluk, yine eğitimle yok edebileceğimiz sağlık sorunları ve kendi hayatına sahip çıkma, ayaklarının üzerinde durma konusundaki ilişki en önemli eğitim ilişkisidir. Dolayısıyla bu yönde yürüttüğümüz bütün çalışmalarda her şeyden önce kadınların ve kız çocuklarının eğitimi ve kadınların hayatındaki iyileşmenin en önemli göstergesi kabul ediyoruz. Bebek ve anne ölümlerinden tutun, aile içi şiddetin önlenmesine kadar her alanda kadının eğitimi önemsiyoruz. Bu çerçevede, çalışmalar yapan bütün kurumları tebrik etmek ve kutlamak istiyorum.” dedi.

Prof.Dr. Mehmet Görmez
Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı
TDV Mütevelli Heyeti Üyesi

Din ve kadın konusunun, dinlerin tarihinde ve insanlık tarihi boyunca güncelliğini hiç bir zaman kaybetmediğini belirterek konuşmasına başlayan Diyanet İşleri Başkan Vekili Prof.Dr. Mehmet Görmez, insanların kadına karşı düşüncelerini bir ideoloji haline getirdiklerini söyleyerek, “İnsanlar önce kadına karşı yanlış düşüncelerini, yanlış fikirlerini bir ideoloji haline getirdiler. Bu ideoloji ile mücadele etmek üzere gelen İlahi rahmet karşısında da farklı tavırlar sergilediler. İnsanlar bu ideolojilerini dinin metin-

lerinin arasına sokmaya çalıştılar. Bu büyük günahı da işlediler. Yüce kitabımızda “Onlar ayetlerimize zulmettiler” diye bir ayet vardır. İnsanlar bu konuda da Allah’ın ayetlerine zulmettiler. Nasıl zulmettiler? Önce bizzat ayetlerin metinleri arasına, bundan Kur’an münezzeh oldu, ama dini metinlerin arasına bu ideolojilerini sokmaya kalkıştılar. Sonra buna gücü yetmeyince insanların, doğrudan dini metinleri kendi ideolojileri doğrultusunda yorumlamayı tercih ettiler.” dedi.

Modern zamanlarda da kadına karşı takınılan yanlış tutumun yine dine maledildiğine vurgu yapan Prof.Dr. Mehmet Görmez “Modern zamanlara gelindiğinde tarihteki geleneklerin, törelerin, yanlış örf ve adetlerin dinlerle mücadele ederek ortaya koydukları bu yanlış düşüncelerin de modern dönemlerde, modern zamanlarda üzümlerle belirteyim dine maledilerek, din ikinci defa yine insanlar tarafından suçlanmaya çalışıldı. Bu sebeple din ve kadın konusu hiç bir zaman güncelliğini kaybetmedi. Biz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bütün platformlarda şunu ilan ediyoruz: Hiç kimse, ama hiç kimse kadına karşı ayrımcılığı, kadını aşağı gören her hangi bir düşüncüyü, fikri ve eylemin kaynağını hiç bir zaman dinde aramasın. Dinde aramasın çünkü biz kadına karşı ayrımcılığı cahiliye adeti ve töresi olarak kabul eden bir kitabın mü’minleriyiz. Hiç kimse ama hiç kimse; aile içi şiddet gibi insanlığı utandıran yanlış bir düşüncenin kaynağını asla hiç bir dinde aramaya kalkışmasın. Çünkü biz kadına iyi davranmayı, kadına karşı hayırlı olmayı, kadını erkekle birlikte İlahi hitaba eşit bir muhatap kabul etmeyi, Allah katında da fazilet ve erdem olarak kabul eden bir Peygamberin mensuplarıyız. Hiç kimse ama hiç kimse; İlahi rahmetin yeryüzündeki tecellisi olan aile mefhumunu zayıf

düşürecek, aile mefhumunu küçük düşürecek her hangi bir düşüncenin kaynağını hiç bir dinde aramaya kalkışmasın. Çünkü biz insanları eşler halinde yaratmayı, eşler arasına sevgiyi, rahmeti, meveddeti yerleştirmeyi, varlığının göstergesi olarak gören tek Allah'a iman etmiş bir mü'minler topluluğuyuz.” dedi.

Bu tür yanlış düşüncelerin üstesinden gelmenin yollarından bir tanesinin kadın dindarlığı seviyesinin yükseltilmesine bağlı olduğuna işaret eden Diyanet İşleri Başkan Vekili Prof.Dr. Mehmet Görmez “Kadın dindarlığı diyorum ve bunu önemsiyorum. En büyük tefsirin yazarı Fahrettin Razi vardır. Tefsir-i Kebir’in yazarı Fahrettin Razi hayata veda ederken söylediği bir söz vardır: “*Allahum beni huzuruna ihtiyar hanımefendilerin imanı üzere kabul etmeni istiyorum.*” Daha sonra; bir hadis olarak ifade edilir, Peygamberimize isnat edilmiştir, ha-

dis değildir ama meşhur bir söz olarak bizim ilim literatürümüzde yerini almıştır. Çünkü din sadece bilgi değildir, çünkü din sadece kural değildir, çünkü din sadece hüküm değildir. Din aynı zamanda hikmettir, din aynı zamanda sevgidir, din aynı zamanda bilgidir. Kadın dindarlığı sevgi merkezli olduğu için bilgiyi de yanına alarak yoluna devam ettiği zaman, din ve kadın konusunda ortaya çıkan bütün yanlış düşünceleri düzelteceğine inanıyorum.” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının buna öncülük yaptığını belirten Prof.Dr. Mehmet Görmez “Buna katılan, bu faaliyete öncülük yapan bütün hanımefendilere, -pek çok meçhul kahramanı vardır bu hizmetlerin- bütün bu hizmetlerin kahramanlığını yapan bütün hanımefendilere, her yaştan hanımefendilere huzurunuzda teşekkür ediyorum.” dedi.

Hiç kimse, ama hiç kimse

kadına karşı ayırmıcılığı,

kadını aşağı gören

her hangi bir düşünceyi,

fikiri ve eylemin kaynağını

hiç bir zaman dinde

aramasın.

A. İhsan Sarımert

TDV Genel Müdürü

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetleri Müdürlüğünün gerçekleştirdiği hizmetlerin dinimizin doğru ve gerçek şekliyle öğretilmesi, ilmi, sosyal, kültürel ve özellikle eğitim alanında bilimsel temele dayalı, İslam’ın sunduğu yaşam tarzını başta kadınlarımız

olmak üzere toplumumuzun bütün kesimine yaymak amacıyla yönelik olduğunu belirterek konuşmasına başlayan Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürü A.İhsan Sarımert, düzenledikleri konferans, panel vb. eğitim ve kültürel hizmetlerin hepsinin insanları zihni tembellikten, pasif düşünce tarzından kurtarıp aktif hale getirerek, toplumumuzda katılımcı ve paylaşımcı olmayı teşvik etmeye yönelik olduğunu söyledi.

Dinimizde; düşünme, ilim ve zihinsel pratiğe çok önem verildiğini belirten A.İhsan Sarımert, İslamın insanın düşünce hayatını ve muhakeme yeteneğini geliştirmek için özel bir gayret gösterdiğini ifade ederek “İslam buna, bireyin ve toplumun ıslahına, bozulmaya neden olmuş gerçek saiklere yönelerek başlamıştır. Bu sebeple yüce dinimiz İslam; bozulma ve yabancılaşmanın esas itibarıyla akletme ve düşünme melekesinin pasif hale getirilmesinden sonra başladığı gerçeğinden hareketle, insanların bu üstün melekesini yeniden kazanmasına büyük önem vermiştir. Getirdiği inanç, ibadet ve ahlak anlayışıyla, insanlara mutluluk getiren İslam, doğru düşünceyi, parlak ve isabetli fikir üretmeyi teşvik etmiş ve bu alanda oldukça özgürlükçü bir tutum içinde olmuştur.” dedi.

Bütün bunlara rağmen, bugün İslam dünyasında bu alanda büyük bir kısırlığın olduğunu ifade eden A.İhsan Sarımert

**İslam'ın getirdiği
evrensel ilkeler, sadece
İslam dünyasını değil,
tüm insanlığı saadete
kavuşturacak
mahiyettedir.**

“İslam dünyasının geri kalmışlığı, yaklaşık son iki yüz yıldan beri hem batılı, hem de ülkemiz aydınları tarafından yoğun olarak gündeme getirilmiş olan bir meseledir. Aslında İslam dininin ilme, eğitime ve iktisadi kalkınmaya verdiği değer ortadadır. Ancak, bu gerçeğin yeterince kavranamaması ve maddeci akımların da etkisi nedeniyle, bazı çevrelerce zaman zaman yanlış ve önyargılı bu yaklaşımlar ileriye sürülmektedir.” dedi.

İslam dünyasının içinde bulunduğu kötü durumdan İslamı sorumlu tutmanın mümkün olmadığına vurgu yapan A.İhsan Sarımerter “Nitekim bu duruma İslam'ın iç dinamikleri neden olma-

mıştır. İslam'ın getirdiği evrensel ilkeler, sadece İslam dünyasını değil, tüm insanlığı saadete kavuşturacak mahiyettedir. Ancak bu özgün ve evrensel çözüm yolları, tarihsel ve mahalli uygulama şekillerinden ayıklanarak insanlığa takdim edilmelidir. Bunu başarabilmek için, kendi aklımızın işleyiş tarzını değiştirmemiz lazım gelmektedir. Çünkü Cenab-ı Hak Kur'an'da statik bir aklı değil, sürekli düşünen dinamik bir aklı istemektedir.” dedi.

İslamın evrensel bir din, onun kitabı Kur'an'ın hükümlerin de kıyamete kadar geçerli olduğuna işaret eden A.İhsan Sarımerter, hayatın tabii akışı içerisinde akla durgunluk verecek nitelikteki gelişmeler ve bu gelişmelerin getireceği değişimin, İslam'ın önünde bir engel olmadığını belirterek “İslam'ın kaynaklarına müracaat ederek kıyamete kadar Müslümanların karşılaşacakları problemleri çözmek mümkündür.” dedi.

Evrensel değerler üzerine oturmuş İslamiyetin, her asrın ve her coğrafyanın ihtiyaçlarına cevap verecek kaynak zenginliğine sahip bir din olduğuna dikkat çeken A.İhsan Sarımerter “İslam özüne uygun olarak anlaşıldığında ve yaşandığında insanlara huzur ve saadet getireceği gibi, her sahada ilerleme ve kalkınmanın da temel motivasyonu olacaktır.” dedi.

İslam'ın doğru anlaşılması, yaşanması ve huzur kaynağı olarak algılanması noktasında fertler ve kurumlar olarak herkese önemli görev ve sorumluluklar düştüğünü ifade eden A.İhsan Sarımerter, kurulduğu tarihten itibaren bu alanda önemli hizmetler icra eden Türkiye Diyanet Vakfının bu hususta önemli mesafeler kat ettiğini de sözlerine ekledi.

Ayşe Sucu

TDV Kadın Faaliyetleri Müdürü

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetleri Müdürlüğünün 10 yaşına

bastığını belirterek konuşmasına başlayan Ayşe Sucu, 10 yıl süre içerisinde yapılan faaliyetlerden büyük gurur duyduğunu ifade ederek “Çalışmalarımızın 10. yılını doldurmaktayız. Konuşmamı hazırlarken zaman tüneli beni 10 yıl öncesine götürdü... Şevkle, heyecanla, coşkuyla kuruluş çalışmalarını yaptığımız o ilk yıllara... Kadınımızın, birey olarak, ailenin bir üyesi olarak, çalışan insan olarak hak ettiği konumda olmayışı, toplumdaki statüsü, sokaktaki durumu, erkeklere göre dezavantajlı konumu, bizi; kadınlarımıza yönelik bir çalışma yapmaya sevk ettiği o ilk günlere... Önce sorunların tespiti, bir yol haritası oluşturma çabaları, azim, sabır, sebat, kararlılık bizi bu günlere taşıdı...” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfının kuruluş amaçları doğrultusunda yurt içinde ve yurt dışında yaptığı çalışmalarla insanımıza pek çok hizmet sunduğunu ifade eden Ayşe Sucu “Eğitimden sağlığa, yurt hizmetlerinden araştırma merkezlerine kadar pek çok alanda yaptığı çalışmalarla ülkemizin geleceğine yönelik, güçlü ve köklü bir alt yapı oluşturmaya çalışan

Türkiye Diyanet Vakfı, sağlam bir bün-ye oluşturacaksa; kadınıma ya da kadınıma yönelik çalışmalara bîgâne kalması/ihtmal etmesi düşünülemezdi. Toplumun en temel yapı taşlarından biri aile, ailenin direği ise şüphesiz kadındı... Biz de o sistematik içinde bütünleşerek kuruluş nüvesine/özüne bağlı olarak, Diyanet Vakfının genel kuruluş ve amaçları arasında yer alan kadın çalışmalarıyla ülke problemlerinin çözüm yollarını birlikte araştırarak paylaşımı gerçekleştirmenin bugün sevincini yaşamaktayız.” dedi.

Kadın ve din kavramlarının ülkemizde en çok konuşulan ve tartışılan kavramlar olduğuna dikkat çeken Ayşe Sucu “Çalışmalarımızın merkezine koyduğumuz “din” ve “kadın” kavramları, hem ülkemizde hem de dünyada en çok konuşulan, tartışılan ve maalesef istismar edilen kavramlardır. Dolayısıyla dinin doğru anlaşılması ve din üzerinden, kadının istismarının önlenmesi, önemini hâla korumaktadır.” dedi.

Töre, şiddet ve taciz gibi olaylardan en çok kadınların etkilendiğine dikkat çeken Ayşe Sucu “Küreselleşme sürecinin yeni bir bilinç, yeni bir kültür oluşturmada maddi ve manevi alana yansımaları çok çeşitlidir. Ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyal ilişkiler bağlamında, tüm dünya insanlığını etkileyen bu süreçte, savaşlar, terör, şiddet, taciz ve töre gibi pek çok hadiseden en çok etkilenen kitle olarak kadınlar duruyor karşımızda... Sorunlar büyük ve duyarsız kalınamayacak kadar önemli...” dedi.

Türkiye Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetlerinin amacına değinen Ayşe Sucu “Diyanet Vakfı Kadın Faaliyetleri Merkezinin amacı; milli ve manevi değerleri bilme, koruma, geliştirme ve gelecek nesillere aktarma konusunda belli bir bilince sahip farklı statü ve ünvanlardaki “anne”, “eş”, “arkadaş”, “sevgili”, “meslek sahibi” gibi tüm kadınları bir çatı altında toplamaktır. Faaliyetlerimize katılanların profiline baktığımızda, katı-

lı m c ı l a r ı n %80’inin yüksek okul mezunu olması, formal eğitimleri bu düzeyde olan kadınların manevi alanlarını bilgilendirme, güçlendirme isteğini duymuş olmaları sevindirici ve çarpıcı bir durumdur. Bunu; eğitilmiş kadının manevi dünyasını da güçlendirme isteği ve doğru adresten alma arayışı olarak yorumlamak mümkündür.” dedi.

Toplumların ilerlemesinde kültür ve manevi unsurların önemli olduğunu belirten Ayşe Sucu “Toplumlar bilim ve teknolojiye çağı yakalamakla ilgili çabalarını sürdürürken, kültürlerinin ve manevi unsurlarının da ihmal edilmemesi, beslenmesi gerektiğinin de farkındadır. Medya’da reyting kaygısıyla sunulan programlarda kadının informal eğitiminin yozlaştırıcı ve olumsuz etkilere açık hale getirilmesinden endişe duymaktayız. Ailenin temel yapı taşlarından olan kadının çocuk eğitiminin ilk beş yılındaki önemini farkındayız. Ailemiz ne kadar yara alırsa alsın (boşanmalar, şiddet vb) halen toplumun temel yapı taşlarındandır.” dedi.

Amaçlarının kadın ve aileyi güçlendirmek olduğunu belirten Ayşe Sucu “Faaliyetlerimiz bu anlayışlardan yola çıkarak kadını, dolayısıyla aileyi güçlendirmek amacıyla planlanmıştır. Biz kadını destekleyen, güçlendiren bütün çalışmaların, aileye katlanarak döneceğinin bilincindeyiz. Amaçlarımız arasında farklılığa değer vermek, etkileşime ve değişime açık olmak ve değişimi sağlayacak ortamlar, imkânlar sağlamak bulunmaktadır. Ancak bizim için milletimizi bir arada tutan, Türk kültürünün maddi ve manevi unsurları şüphesiz taraf olunacak değerlerdir. Entelektüel ve bilimsellik farkındalık oluşturmaya çalışırken, farklılık yaratırken “kendi adını koymak” ad verdiğiniz faaliyeti devam ettirebilmek, başarı kazanmak ve en önemlisi kazandığınız başarının sürekliliğini sağlamak, yaptığımız faaliyetlerin ardında binlerce kişinin var olduğunu bilmek sorumluluk taşımak ve sorumluluğa uygun davranmak.” dedi.

Ayşe Sucu konuşmasının sonunda faaliyetlerine destek veren kurum, kuruluş ve fertlere teşekkür ettiğini belirterek “Bu güne kadar çalışmalarımızda bize destek olan Diyanet İşleri Başkanlığına ve Vakfımızın yetkililerine şükranlarımı arz ederken, yönetim kurulunda ve komisyonlarda gönüllü görev yapan mesai arkadaşlarıma ve tabi ki bizleri takip eden siz değerli üyelerimize en kalbi, sevgi, saygı ve teşekkürlerimi bir borç bilirim.” dedi.

Toplumun

en temel yapı taşlarından

biri aile,

ailenin direği ise

şüphesiz kadındır.

Bağımsızlığının XV. Yılında

Kazakistan

Kazakistan Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Üniversitesi tarafından 13-15 Ekim 2006 tarihleri arasında Kazakistan'ın Almatı şehrinde, bağımsızlığının yıl dönümü münasebetiyle "Bağımsızlığının XV. Yılında Kazakistan" konulu uluslararası ilmi bir toplantı düzenlendi.

Türkiye, Kırgızistan, Özbekistan, Moğolistan ve Rusya'dan bir çok ilim ve fikir adamının davet edildiği sempozyuma Vakfımız'ı temsilen Vakfımız Genel Müdürü A.İhsan Sarımert katıldı.

Üç gün süren toplantıda Kazakistan'ın; tarihi, ekonomik, sosyal, siyasal ve kültürel yönleri detaylı bir şekilde ele alınarak, mevcut problemlere çözüm yolları arandı.

Vakfımız Genel Müdürü A.İhsan Sarımert toplantıda Vakfımız adına bir konuşma yaptı. A.İhsan Sarımert'in konuşma metnini aşağıda veriyoruz:

İslam medeniyetini; Anadolu'dan Balkanlara, Orta Asya'ya, Ortadoğu'ya, İslam Dünyasına ve bütün insanlığa, dinamik ve aksiyoner bir ruh ve kültür hamlesiyle sunmak, asırlarca İslamın önderliğini yapmış olan Türk milleti tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu başarının mimarları arasında en önemlisi ve etkilisi Kazakistan'ın ve tüm Türk-İslam dünyasının iftihar kaynağı Hoca Ahmet Yesevi'dir. Ahmet Yesevi, çeşitli dini mezhep ve grupların ortaklaşa temel kabul ettikleri; ortaklaşa saygı duydukları Müslümanlığın Türk yorumunun temsilcisidir. Anadolu'nun kilidinin açılmasından, kurtuluş ve Cumhuriyetin manevi mimarlarına kadar bütün Türk gönül adamlarının üslup ve misyonunda Ahmet Yesevi'nin öğretileri vardır.

Türklerin kitleler halinde ve gönüllü olarak İslamiyeti din olarak kabul etmesi, dünya tarihinde önemli gelişme ve değişmelere sebep olmuştur. İslamiyeti benimsediği tarihten itibaren, milli hareketlerinin tesiri ile diğer Müslüman topluluklardan farklı bir heyecan ve anlayışa sahip olan Türk milleti, kısa sürede bu dinin hem en ileri temsilcisi hem de en iyi koruyucusu olmuştur.

Tarihin en eski milletlerinden biri olan Türkler, köklü ve zengin bir tarihi mirasa sahiptir. Yüzyıllar boyunca İslamın bayraktarlığını ve İslam toplumunun koruyuculuğunu yapan milletimiz, bugün de İslam dünyası ve diğer dünya toplumları arasında önemli bir konuma sahiptir. Bu konumumuzu daha güçlendirmek ve gelecekte söz sahibi olabilmek için birbirimizle olan bağlarımızı daha da güçlendirmeye, müşterek zeminlerde birlikte hareket etmeye büyük ihtiyacımız vardır.

Çünkü; potansiyel güçler, yeni bir ayrışma ve yeni mutabakatlar etrafında odaklaşma eğilimine girmiştir. Bu tarihi süreç içerisinde, kardeşliğin gereklerini mümkün kılmanın olmazsa olmaz şartı kültürel yakınlaşma ve

bütünleşmedir. Bu manada Türk kültürü kendi kendisiyle beslenerek ve kendi kendini onarak hızlı bir gelişme trendine girmiştir. Bilgi ve kültür birikimlerinin karşılıklı birbirine açılması, yanılığların ve tarihi şartlanmışlıkların ortadan kaldırılması, üretilen güzelliklere topluca sahip çıkılması, düşünce normlarının ve terminolojisinin aynileştirilmesi gibi çabalar, kardeşler arası etkileşmenin tabii sonucu olan bir birleşkeyi, büyük Türk kültürünün yeni oluşum ve gelişim çizgisini ortaya çıkaracaktır. Bin yıldır ayrışma süreci yaşayan bir millet, yeniden bütünleşme eğilimine girmiştir. Bu, en azından potansiyel olarak böyledir.

Bu meyanda, siyasi iradelerin karşılıklı uygunluğu bir hizmet ortamının sağlanması açısından önemliyse de, asıl hizmeti görececek olanlar sivil toplum kuruluşları, hatta yazar, şair, bilim ve düşünce adamları, din adamları, sanatçılar, işadamları gibi şahsiyetlerdir. Bu kabulden yola çıkan Türkiye Diyanet Vakfı kardeş cumhuriyetler ve toplumlarla kültürel ilişkileri en üst düzeyde tutmaya, ortaya çıkan her türlü kültürel işbirliği imkanını değerlendirmeye, bir çok kültürel etkinliği onlarla paylaşarak müşterek faaliyetlere dönüştürmeye özel bir önem vermektedir. Bu açıdan bakıldığında, Vakfımızın “Dış Hizmetler” kategorisine giren bütün faaliyetlerinde bu anlayış yatmaktadır.

Bu bağlamda, kısaca vakıf müessesesi ve Türkiye Diyanet Vakfı hakkında bilgi vermek istiyorum.

Türk tarihinin iç dinamiği ve kültürel boyutlarının gelişme seyri ana hatlarıyla gözlemlendiğinde, Türk kültürünün temel müesseselerinden birisini vakıfların teşkil ettiğini, vakıf ruhunun ve uygulamasının Türk kültürünün her kesiminde üretken, koruyucu ve geliştirici bir rol oynamış olduğunu anlamak mümkündür. Gerçekten vakıf, coğrafyayı vatanlaştıran, serveti hizmete dönüştürerek vatani iktisadi, sosyal ve kültürel müesseselerle donatan, insanları sevgi, sosyal dayanışma ve yardımlaşma ağlarıyla birbirlerine bağlayarak toplumu bütünleştiren, günümüzle geçmiş ve gelecek arasında köprü kurarak tarih şuurunu canlı tutan bir medeniyet unsuru olmuştur.

Günümüzde faaliyetleriyle önemli bir konuma gelen mensubu bulunduğum Türkiye Diyanet Vakfı, yukarıda izaha çalıştığımız vizyona bütünü ile sahiptir ve bu vizyonun gerekleri doğrultusunda kendisini sürekli geliştirmektedir. Allah rızası için kurulmuş bir vakıf olması, Allah rızasının gerektirdiği her alana yönelmek yükümlülüğünü taşımaktadır. Bugünkü ilgileri ve ilişkileri itibarıyla Türkiye Diyanet Vakfı, münhasır hizmetler gören bir kurum olmaktan çıkmıştır. Ülkemizde ve dünyada meydana gelen son gelişmeler, Vakfımızı daha geniş kapsamlı bir misyona da zorlamaktadır.

Bunun idrakinde olan Vakfımız özellikle Türk Cumhuriyetlerinin birer birer bağımsızlığını ilan etmesiyle birlikte hizmet alanını Türk cumhuriyetlerine yönlendirmiştir.

Bugün Türkiye Diyanet Vakfının ulaşmadığı Türk cumhuriyeti yoktur. Her ülkede okul, cami, mescit, vb. binaların inşasını yaptığını, ayrıca sosyal ve kültürel faaliyetlerimizin yoğun bir şekilde devam ettiğini söylemek istiyorum.

Bu arada; Kazakistan’da da çeşitli kültürel, ilmi ve sosyal faaliyetlerimiz olmuştur. Vakfımızca; 1997 yılında Alemdiller Üniversitesi Rektörlüğü ile yapılan bir protokol çerçevesinde bir ilahiyat fakültesi açılmıştır. Bu okulda okuyan 56 öğrenci Vakfımız tarafından Türkiye’ye getirilerek bütün ihtiyaçları karşılanmıştır. Ancak bu eğitim faaliyetinin bir süre duraksaması üzerine bugün Yabancı Diller ve Mesleki Kariyer Üniversitesi Rektörlüğü ile yapılan bir protokol ile ilahiyat fakültesi tekrar açılmıştır. 50 öğrencisi bulunan bu okulun bütün ihtiyaçları imkanlar ölçüsünde Vakfımızca karşılanmaktadır.

Ayrıca, yine Vakfımız; Miçurin, Tolgar ve İlig Rasvet bölgelerinde birer cami ile Kur’an kursu ve lojman inşa etmiştir.

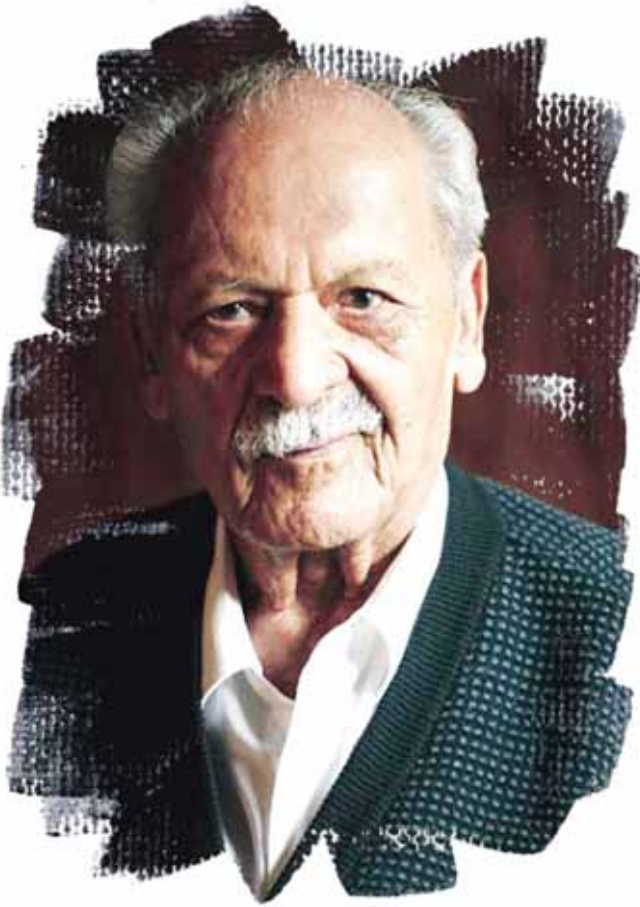
Türkiye Diyanet Vakfı’nın gerçekleştirdiği faaliyetleri anlatarak çok değerli vakitlerinizi almak istiyorum.

Ben sözlerime son verirken; Manevi köprülerimizi sağlam tutarak köklerimize inmeli ve olayların bölüğü tarihimizin içinde bütünleşmeliyiz diyor, dünya Türklüğüne ve bütün insanlığa sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

TDV

Bir Türkistan Kahramanı Göçtü Bu Dünyadan

Hüseyin Arslan

Dr. Baymirza Hayit
1917-2006

Türk dünyasının büyük mücadele ve fikir adamı Dr. Baymirza Hayit, Almanya'nın Köln kentinde tedavi gördüğü hastanede vefat etti.

Dr. Baymirza Hayit, 17 Aralık 1917'de Özbekistan'da çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Çocukluk yılları zorluklarla geçmiştir. Sovyet Kızılordu milislerinin kanlı eylemleriyle dolu olan bu yıllar, onun hayatında derin izler bırakmıştır.

Dr. Baymirza Hayit'in eğitim hayatı 1923 yılında din eğitimi aldığı mahalle mektebinde başlar. Daha sonra Cedit Mektebi, Namangan Vilâyeti Talim Terbiye Teknikleri Okulu onun yetişmesine katkı sağlar. Okuma yazmaya çok meraklı olan Dr. Baymirza Hayit, ilk yazılarını okulun duvar gazetesi olan *Bizim Fikir*'de neşreder.

1933'te yüksek okul imtihanını kazanan Dr. Baymirza Hayit, Sulama Okulu ve Tıp Fakültesi denemelerinden sonra Taşkent Üniversitesinin Tarih Fakültesine girer ve bölümden 1937'de mezun olur. Köy okullarında öğretmenlik ve arkasından Rayun Kazası maarif müdürlüğü görevlerinde bulunduktan sonra İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla kendisini teğmen rütbesiyle cepheye bulur.

Bu arada cepheye gitmeden on beş gün önce annesinin ısrarıyla Tohtahan adında bir kızla evlenir. Bir daha bu eşini göremeyen Dr. Baymirza Hayit, ondan doğan ve Bekmirza adı verilen oğlunu da tam elli iki yıl sonra

görebilmiştir. 1991’de İstanbul’da görüşebilen baba oğuldan Bekmirza babası ile görüşüp Özbekistan’a döndüğünde ölmüştür.

Dr. Baymirza Hayit, savaş esnasında Beyaz Rusya’nın Slutsk şehri yakınlarında 1941’de Almanlara esir düşer. Hayattan ümidini kestiği bu zorlu kamp günlerinde Türkistan’ın büyük Türk birlikçilerinden olan ve 1920’lerde Rusya’dan kaçarak Paris’e yerleşen Mustafa Çokay’ın yardımıyla esaretten kurtulur.

Savaş sonrası Almanya’ya yerleşen Dr. Baymirza Hayit, 1947’de Münster/Westfalen Üniversitesinin Felsefe Fakültesine yazılır. Bundan sonra hayatını Sovyet araştırmalarına, Sovyetler Birliği içindeki Türk halklarının siyasî, tarihî ve dinî meseleleri üzerine çalışmaya vakfeder. 1950’de hazırlamış olduğu “Türkistan Millî Hükûmetleri” isimli teziyle felsefe doktoru olur. Aynı yıl Alman Ruth hanımla evlenen Dr. Baymirza Hayit’in bu evlilikten Ertay ve Mirza adında iki oğlu, Dilber adında bir kızı dünyaya gelmiştir.

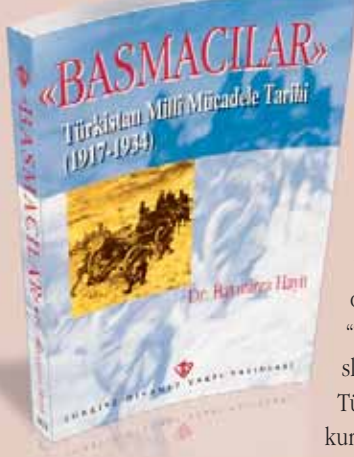
Hayatını, Türklüğe ve Türkistan Tarihine adayan Dr. Baymirza Hayit, dünyanın değişik yerlerinde konferanslar vermiş, milletlerarası toplantılara katılmış, üniversitelerde dersler vermiştir. Adına yazılar yazılan, yüksek lisans ve doktora çalışmalarına konu edilen Dr. Baymirza Hayit, yüzlerce makale ve pek çok ilmî kitap neşretmiştir.

Bu kitaplardan biri de Türkiye Diyanet Vakfınca neşredilen “Basmacılar” *Türkistan Millî Mücadele Tarihi (1917-1934)* isimli eserdir. Dr. Baymirza Hayit’in bu eseri, Türkistan’ın 1917-1934 yılları arasında Rusya’ya karşı verdiği millî mücadelesinin sesidir. Bir başka deyişle Türkistan’ın bu dönemdeki dramatik tarihinin sistematik, ilmî bir araştırmasıdır.

Esere ismini veren “Basmacılar” da Rusların “haydut, çeteci” anlamında dünyaya kötü bir şekilde tanıtmak istedikleri kişiler olmanın aksine “Türkis-

tan Türkistanlılarıdır” sloganını tek gaye edinen ve Türkistan’ı Ruslardan kurtararak bağımsızlığına kavuşturma mücadelesi veren kahramanlardır.

Türkistan davasının çilesini çekmiş ve Türkistan’ın bağımsızlığı için ömrünü savaş ve esaret altında geçirmiş bir aydın olan Dr. Baymirza Hayit, hastalığı evinden çıkmasına müsaade edene kadar çalışmalarına devam etmiştir. Bu büyük dava adamı 31 Ekim 2006’da Hakkın rahmetine kavuşmuştur.

1917 Bolşevik İhtilâl’inden önce ve sonra Ruslara karşı silâhlı mücadele bulunan “Basmacılar”, Rusların “haydut, çeteci” anlamında kullandıkları ve dünyaya böyle göstermek istedikleri tarzda bir hareketin içinde olmamışlar; tek gayesi, “Türkistan Türkistanlılarıdır” sloganında ifadesini bulan, Türkistan’ı Ruslardan kurtararak istiklâline kavuşturma mücadelesi vermişlerdir.

Bağımsızlık hareketleri Enver Paşa’nın 8 Kasım 1921’de Türkistan’a gelip başa geçmesiyle daha da şiddetlendi. Onun Türkistan’daki millî mücadelelerin baş kumandanı olmasından sonra Ruslar önemli kayıplar verdiler ve 19 Nisan 1922’de barış istemek zorunda kaldılar.

Ne var ki Türkistan bağımsızlık hareketleri başarıya ulaşamadı ve Ruslar, bütün Türkistan’ı işgâl etti. Başarısızlığın başlıca sebepleri arasında korbaşı denen liderlerin kendi aralarında düzenli bir birlik ve merkezî bir kumandanlık kuramamaları, savaşlarda tank, uçak, top ve zehirli gaz gibi silâhlar kullanan Ruslara karşı mücahitlerin makineli tüfeklerinin bile olmayışı ve nihayet dışardan yardım alamamaları zikredilebilir.

Ruslar Türkistanlılara karşı kazandıkları başarıları tarihlerinin kahramanlık sayfaları olarak kabul ederler. Dışarıya karşı haydutluk olarak tanıttıkları bu hareketlerin bugün, bir çok Sovyet kumandanı ve aydını tarafından millî mücadele olduğu itiraf edilmektedir.

Türkistan davasının çilesini çekmiş bir aydın olarak Dr. Baymirza Hayit, Türkistan’daki istiklâl mücadelesinin tarihini, inanç ve ibadetlerini bu kitabında bütün ayrıntılarıyla ortaya koyuyor. Konunun birincil el kaynağı olan böyle bir çalışmayı Türkçe’ye kazandırmış olmaktan gururluyuz.

İsteme Adresi: TDV Yay.Mat. ve Tic.İşl. ISBN 975-389-305-1
Ostim Örnek Sanayi Sitesi 1.Cd. 358.Sk. No:11 I. Hamur, 367 sayfa
Yenimahalle / ANKARA • Tel: 0312 354 91 31 Ebat: 16x23.5 cm

Dr. Baymirza Hayit ve Türkistan Davası

Ömer Özcan

31 Ekim 2006 tarihinde vefat eden Dr. Baymirza Hayit'in Türkistan tarihinde önemli bir konumu vardır. Sovyetler, ülkenin değişik bölgelerinde kendisine karşı direnen beyaz kuvvetleri tasfiye ettikten sonra 1924 tarihinde Türkistan Muhtar Sovyet Cumhuriyeti, Buhara ve Harezmi Cumhuriyetlerine son verdi. Onların toprakları Özbekistan ve Türkmenistan Sovyet Cumhuriyetleri ile Tacikistan Muhtar Sovyet Cumhuriyeti, Kara Kırgız Muhtar Vilayeti ve Kırgız (Kazak) Muhtar Sovyet Cumhuriyetleri arasında taksim edildi.

Sovyetlere karşı yürütülen bağımsızlık mücadelesinin siyasî önderlerinden önemli bir kısmı Türkistan dışına çıkarak Afganistan, Türkiye, Almanya ve Fransa'da çalışmalarını sürdürdü. Gizlilik içinde gerçekleştirilen 7. Türkistan Millî Birlik Kongresinde önemli kararlar alınmıştı. Devlet idarî teşkilât içinde ve millî kültür işlerinde ayrı uyrukların üstünlük davalarını ortadan kaldırarak aralarında eşitlik ve kardeşlik esaslarını temin edecek federasyon prensibinin tatbikini, Türkistan davasının artık Rusya'nın iç meselesi olmaktan çıkarıp milletler arasında bir dava şekline sokmak yoluna gidilmesi kararı alınmıştı.¹ Bu toplantıda Türkistan'da kalmayarak Avrupa'ya giderek Türkistan Millî Birliği merkezini Mustafa Çokay ile birlikte dışarıda kurması kararlaştırılan Togan memleketi terk edip İran'a geçmeden

iki gün önce bazı mücadele arkadaşlarına yazdığı mektuplarda;

1. Gençliğin tahsili, ilim ve teknik mütehassıslarının yetişmesi yolunda çalışmak,
2. İş bilir adamların samimî olarak özel ticaretten feragat edip kooperatiflere girerek sosyalizm aparatında geçinmeye ve millete o yolla hizmet etmeğe çalışmalarını bir vazife olarak ele almak,
3. Din ve dilimizin muhafazasına gayret sarf etmek, gerektiğini belirtmişti.

Türkistan Millî Birliğinin aldığı kararlar doğrultusunda Togan'ın özetlediği şekilde çoğunluğu cedit fikriyatından etkilenen Türkistanlı aydınlar, kimliklerini gizleyerek partide görev aldılar. Sovyetlerin ekonomi ve kültür hayatında Türkistan'da uygulayacakları siyasetten milletin en az zararla çıkmasını temine çalıştılar. 1934 yılında Türkistan'da Basmacılık hareketi sona ermiştir. Türkistan'da Sovyetleştirme siyasetinin devam ettirilmesi, Sovyet Devlet ve Komünist Partisi idarelerinde mesul yerlerde çalışan Türkistanlı komünistler ile Moskova'nın Türkistan siyaseti meselelerinde tartışmalar millî ruh taşıyan komünistlerin, yani komünizm maskesi altında faaliyette bulunan millîyetçilerin, Sovyet rejiminden Türkistan için millî fayda yolundaki çabaları, millî ananelerinden vazgeçirme sahasında olan tedbirleri, Moskova'nın Devlet ve Komünist Partisi idarelerini millîyetçilerden ve halk düşmanlarından temizlenmesi gayreti ve terör² Dr. Baymirza Hayit'in ilk gençlik yıllarındaki hadiselerdir. 1937-39 yılları arasında estirilen terör döneminde iki milyondan fazla Türkistanlı hapsedilmiş, onlar-

dan bir kısmı bilhassa devlet ve komünist partisi mevkilerinde bulunanlar ölüme mahkûm edilmiştir.

Türkistan'daki ceditçilik hareketi kendi edebiyatını meydana getirdi. Mir Yakup Dulat, Abdulrauf Fitret, Abdülhamit Süleyman (Çolpan), Abdullah Kadiri (Culkunbay), Mağcan Cumabay bu akımın önder isimleridir. Sovyet hükümeti 1917'den itibaren ceditçiler ile işbirliği yapmak taktiğini güttü. Ceditçiler bu sebeple Sovyet hâkimiyetinin ilk devirlerinde millî kültür politikalarını devam ettirebildiler. Ceditçiler, Sovyet gazeteleri yoluyla kendi fikirlerini bildirmeye başladılar. Ceditçiler 1919'dan itibaren iki gruba ayrılmışlardı. Dulat, Mağcan, Fitret Çolpan fikirlerini değiştirmeden Sovyet kültür idarelerinde millî mefkûre ve millî kültürün tekamülü için çalışmalarını devam ettirdiler.³ Diğer grup eserlerinde Sovyet-komünizm ruhunu taşıma rolünü oynamaya başladılar. Verilen tavizlere rağmen Stalin'in uyguladığı münevver kıyımından kendilerini kurtaramayarak ceditçilerin bütün temsilcileri hapsedilerek kurşuna dizildi.

Dr. Baymirza Hayit'in, Sovyet işgalcilerine karşı mücadele eden Basmacıların safına katılan ağabeyi yakalanarak öldürülmüştü. Bu hadisenin aileye verdiği acı işgalci güce karşı mücadele edilmesinin lüzumunu küçük yaştan itibaren gönlünde yer etmiş olması gerekir. Öğrencilik döneminde henüz tasfiye edilmeyen ceditçi aydınlarla yaptığı görüşmelerden etkilenmiştir.

İkinci Dünya Savaşının başlaması, askere alınıp esir düşmesi ve büyük bir şans eseri esir kampından sağ çıkarak Almanya'da faaliyette bulunan Türkistan Millî Birlik Komitesine katılması gelecekteki hayatının şekillenmesine zemin hazırlamıştır. Komitenin neşrettiği gazete ve dergilerde Türkistan'ın değişik meseleleri hakkında yazıları neşredilmeye başladı. Savaşın sona evlenerek Almanya'da kalma imkânı buldu. Zor şartlarda doktorasını tamamladı. Yeniden faaliyete geçen Türkistan Millî Birlik Komitesinde Veli Kayyumhan'ın en yakın yardımcısı olarak görev yaptı. Komitenin yayın organı *Millî Türkistan*'da kendi imzası ve müstear olarak çok sayıda makalesi basıldı. Almanya'da üniversiteye intisap ederek akademik imkânlardan istifade etmek imkânı bulamaması sebebiyle savaş sonrası dönemde ilim sahasında adını çok sonraları duyurma fırsatı yakalayabildi. Soğuk savaşın hüküm sürdüğü yıllarda siyasî tercihleri sebebiyle bazı çevrelerin tepkisini çeken Kayyumhan'dan ayrılmaması ilim sahasında önünün kapanmasının önde gelen sebeplerinden biri olabilir.

Dr. Baymirza Hayit, Türkiye'deki bazı üniversitelere davetli olarak gelerek misafir öğretim üyesi sıfatıyla ders vermek suretiyle birikimlerini akademik anlamda aktarma imkânı bulmuştur. Ayrıca İngiltere'de Özbek-İngiliz sözlüğünün hazırlanması çalışmalarına katılmış, 1966 yılında Amerika'da Harvard Üniversitesinde Özbek Türkçesi kursunda ders vermiştir. Bunun dışında ilmî araştırmalarını destek bulabildiği ölçüde sürdürmüştür. Siyasî ve ilmî çalışmalarını birlikte sürdürmesi sebebiyle bilhassa çalışma alanının Türkistan olması hasebiyle Sovyetlerce yakından izlenmiştir. Araştırmalarına, tezlerine ilmî karşılıklar verilmiş, çoğunlukla haksız karalamalarla aleyhinde yoğun bir propaganda sürdürülmüştür. Türkiye'deki ilmî müesseseler çalışmalarına yakın alâka göstermiştir. Sovyetlerde hakkında çıkan bütün yazılar Türkiye'de iki cilt hâlinde bir araya getirilmiştir. Yine Almanya'daki *Millî Türkistan* dergisinde neşrettiği bütün makaleleri müstakil bir cilt hâlinde neşredilmiştir.

Rusçayı ve Türk dilinin bütün lehçelerini iyi bilmesi kendisine önemli bir avantaj sağlamıştır. Sovyetlerde Türkoloji sahasında çıkan başta süreli yayınlar olmak üzere hemen hemen bütün neşriyatı yakından takip etmiştir. Bu sebeple Sovyetlerin Türkistan'da, kültür, din ve ekonomi alanındaki uygulamalarını ilmî manada cevaplandırmıştır.

Yaptıkları aslında batıda devlet destekli araştırma enstitülerinin faaliyetlerine denktir ve takdire layıktır.

Dr. Baymirza Hayit'in, ilmî mesaisi bazı ana konular altında gruplandırılabilir. Müstakil eserlerinde ana odak, Türkistan'ın Çarlığın son dönemlerinden itibaren Sovyet egemenliğine geçişi ile sonraki dönemlerde ortaya konulan uygulamalardır. Makaleleri de bu ana eksen etrafından kümelenmiş konulara hasredilmiştir. Türk dünyasına komünizmin giriş usûlleri, Türkistan'da Sovyet emperyalizmi ve sömürgecilüğünün görünüşleri, Türkistan'da Sovyet kültür ihtilâli, ekonomik sömürge politikası. Türkistan'da öldürülen millî liderler ve şairler, komünizm ve İslâmiyet gibi ana konular tamamen Sovyet kaynaklarından istifade ederek değerlendirilmiştir.

Dr. Baymirza Hayit, ilmî faaliyetlerinde belli noktaya gelip, Sovyet sistemini iyi inceledikten sonra soğuk savaşın bütün şiddetiyle hüküm sürdüğü yıllarda bazı konularda önemli fikirler serdetmiştir. Türkiye'nin bağımsız tek Türk devleti ve Sovyetlerle hudut komşusu olması, sıcak denizlere inişte önemli bir jeopolitik konuma sahip bulunması sebebiyle Marksizmin yoğun ideolojik propagandasına maruz kaldığı yıllarda fikirlerini netleştirmiştir. Türkiye'nin bağımsızlığını koruyan tek Türk devleti olması hasebiyle varlığını ve halkın hürriyetini korumanın lüzumuna işaret etmiştir. Kalkınmanın tek yolunun çalışma olduğunu belirtmiş, sistemli çalışma, millî menfaatler esastaki çalışmanın Türkiye'yi kalkındırabileceğini söylemiştir.⁴

Dr. Baymirza Hayit, Türkiye'deki azınlıkların bazı temsilcilerinin yabancıların tesiri altında olduklarını, bir yandan devletin ve memleketin temel unsuru Türklere karşı mücadele ederken öte yandan da bozgunculuklarını faydalı cereyan olarak gös-

termek çabası içinde olduklarını ifade etmiştir. Türkiye'de Türk kültüründen genel eğitim sahasında istifadenin gerçekten ihmal edilmiş bir husus olduğunu, dünya Türklüğünden bahseden veya dünya Türklüğü lehinde konuşanın Turancı isimler yakıştırılarak tenkit edildiğini belirtmiştir.⁵ Türkiye'de Türkleri Turancı diye korkuttuklarını, belki bu sebeple Türkiye'de genel Türk kültürü meselesinden bahsedildiğinde bundan ürkenlerin bulunduğunu, eğer bir Türk, kendi Türkçülüğünden korkarsa o zaman böyle bir hadise gelecekte yalnız dünya Türklüğü için değil, belki Türkiye için de büyük felâketler getireceğini ifade etmiştir.⁶

Türklere mücadelecî ve muhafazakâr kültür Türkçülüğünün gerektiğini, Türklüğün önünde komünizm veya sağlam Türkçülük seçeneklerinin bulunduğunu, başkalarının ideallerinin ne olursa olsun bizim kendimize has idealimizin bulunduğunu, bunun Türkçülüğümüzün ve Türk sosyolojisinin varlığı olduğunu belirtmiştir.⁷

Dr. Baymirza Hayit, ilmî araştırmalarında Türkistan kavramını daima canlı ve diri tutmaya dikkat etmiştir. Sovyetlerin güçlü olduğu dönemlerde antikomünizm silâhını iyi kullanan Amerika kendi çıkarları açısından ilmî literatürde Türkistan kavramını silmeye özen göstermiştir. Ülkesindeki üniversite ve ilmî araştırma merkezlerinde Türkistan'a özel bir önem verilmesi gerektiği hâlde bu bölge ile ilgili incelemelerde ve literatürde Türkistan kavramı yerine 'Orta Asya' tabirini yerleştirmeye gayret etmiştir. Bölge halkının büyük bir güç olarak bir araya gelmelerini önlemek üzere aynen Sovyetlerin uyguladığı gibi kısır çekişmelere sebep olan kabilecilik ayrımını canlı tutmaya çalışmıştır. Dr. Baymirza Hayit, bu husustaki titizliği ve dikkati sebebiyle Amerikan üniversitelerinin ve strateji merkezlerinin alâkasına mazhar olamamıştır.

Hayatının son yıllarında geçirdiği ağır hastalıklar ilmî çalışmalarından uzaklaşmasına sebep olmuştur. Bu dönemde Türkiye'deki resmî kurumların alâka göstermemesi üzerine kütüphanesi Türkiye'deki bir grup tarafından satın alınarak İstanbul'a getirilmiştir. Toplanması oldukça zor olan ve süreli yayınlar bakımından önemli olan kitaplığın resmi bir kurumun eline geçmemesi talihsizliktir. TDV

1 Zeki Velidi Togan, *Hatıralar*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 1999, s.382.

2 Dr. Baymirza Hayit, *Sovyetler Birliğinde Türklüğün ve İslâm'ın Bazı Meseleleri*, İstanbul 1987, s. 174.

3 Dr. Baymirza Hayit, *age.*, s. 88.

4 Dr. Baymirza Hayit, *Sovyet Rusya Emperyalizmi ve Türk Dünyası*, İstanbul 1975, s. 6.

5 *age.*, s.8.

6 *age.*, s.9.

7 *age.*, s.12.

Güneşin Doğduğu Yer

ADIYAMAN

Adiyaman, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında yer alan, doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile görülmeye değer birçok özelliği içinde barındıran, yüzölçümü 7614 km², rakımı 669, nüfusu 623.811 olan, 9 ilçesi, 19 beldesi, 410 köyü ve 595 mezarası bulunan bir ildir. Arazi yapısı engebeli olarak Kuzeyden Güneye doğru alçalır. Türkiye'nin en önemli akarsularından olan Fırat nehri ile birlikte irili ufaklı pek çok akarsu, İli boydan boya kuşatmıştır. İl topraklarının Fırat'la sınır oluşturan büyük bir bölümü,

dünyanın sayılı barajlarından olan Atatürk Barajı sularının altında kalmıştır.

Güneydoğu Anadolu, Doğu Anadolu ve Akdeniz bölgelerini birbirine bağlayan özelliği nedeniyle hem batıya hem de doğuya açılan bir kapı konumundadır. Tarihten bugüne pek çok değişik kültüre beşiklik eden Adıyaman'da her dönemin etkisine ve eserlerine rastlamak mümkündür. Kent tarihinin; Palanlı mağarasında yapılan incelemeler neticesinde M.Ö.40.000 yıllarına kadar uzandığı tespit edilmiştir. Büyük istikrarsızlıkların yaşandığı orta çağ boyunca Adıyaman, Bizans, Emevi Abbasi, Anadolu Selçukluları, Dulkadiroğulları arasında el değiştirmiş, Yavuz Sultan Selim'in İran seferi sırasında 1516 yılında Osmanlı topraklarına katılmıştır. Osmanlı topraklarına katılan Adıyaman, merkezi Samsat'ta bulunan bir sancakla Maraş Beylerbeyliğine bağlıken Tanzimat'tan sonra ilçe olarak Malatya'ya bağlanmış, Cumhuriyetin kuruluşundan 1954 yılına kadar eski idari yapısı korunan Adıyaman 1 Aralık 1954 tarihinde 6418 sayılı Kanunla Malatya'dan ayrılarak müstakil il haline gelmiştir.

Dicle ve Fırat nehirleri arasındaki Mezopotamya düzlüklerine oldukça yakın bir yerde kurulan il, çok eski çağlardan beri tarihi bir merkez olmuştur. Adıyaman İlinde, tarih öncesi buluntular yer almaktadır. Kommagene uygarlığı'na ait Nemrut Dağı Ören yeri ile il geneline yayılmış 150 dolayında tarihi eser bulunmaktadır. Özellikle Komagene Krallığı döneminden kalan eserler; Nemrut Dağı, Eski Kale, Karakuş Höyüğü, Cendere Köprüsü vb. yerler, yerli ve yabancı turistler için bir cazibe merkezidir. Nemrutta Güneşin doğuşu ve batışı ayrı bir güzellik taşımaktadır. İl

Merkezinde bulunan Ulu Cami en eski camilerdendir. Bunun yanında Kap Camii, Çarşı Camii, Musalla Camii, Mara Camii, Eskisaray Camii, Kaya-lık Camii ve ilçelerdeki bazı camiler, Adıyaman'daki tarihi camilerdir.

Adıyaman ilinde Türkiye Petrolle-ri Anonim Ortaklığı tarafından, Ülke-miz petrolünün %45'i üretilmektedir. Ülkemiz genelinde, tüm hidro-elekt-rik santrallerinden elde edilen enerjinin %20'si Adıyaman'dan karşılan-maktadır. Bu üretim, komşu illerin de kalkınmasına büyük katkı sağlamakta-dır. Kısaca, Adıyaman milli ekonomi-ye petrol, enerji, turizm ve çeşitli tarımsal üretim konularında büyük kat-kıda bulunan bir ildir.

Adıyaman iline ulaşım karayolu-nun yanı sıra ile bağlı Gölbaşı ilçesi üzerinden demir yolu ile sağlanabil-mektedir. 1998 yılında faaliyete geçen havaalanı, bölgenin en iyi hava alanla-rındandır.

Adıyaman ili taşıdığı bu değerlerin yanında, kısa adı GAP olan Güneydo-ğu Anadolu Projesi kapsamındadır. Türkiye'nin en hızlı gelişen illeri ara-sında yer almaktadır. İlde özel sektör kapsamında, başta tekstil olmak üze-re, tarıma dayalı sanayi tesisleri bu-lunmaktadır. Organize Sanayi Bölgesi faaliyete girmiş, işletmeler üretime başlamıştır. İrili ufaklı 154 işletme fa-liyetini sürdürmektedir.

TDV ADIYAMAN ŞUBESİ

Türkiye Diyanet Vakfı Adıyaman Şubesi 1981 yılında kuruldu.

2006 yılı Şube Yönetim Kurulu; Başkan: Mehmet Emin Avcı (İl Müftüsü), Başkan Yardımcısı :Ali KOÇ (Müftülük Din Hiz.Kıs.Şefi), Muhasip:Mehmet BOYRAZ (Şube Temsilcisi), Sekreter:Mehmet AKAN (Esnaf), Üye:Bekir SAFTÜRK (Esnaf) ten müteşekkildir.

Kuruluşundan itibaren sosyal, kültürel, dini, ilmi ve eğitim alanlarında önemli faaliyetler gerçekleştirdi ve bu alanda şubenin imkanları azami ölçüde kullanıldı.

Cami, Kur'an kursu ve müftülük sitesi binası ve müftülük hizmetlerinin desteklenmesi gibi hizmetlerine aralıksız devam eden Adıyaman Şubesi, ağırlıklı olarak merkezde bulunan Bölge Yatılı Kur'an Kursu ve Altınşehir Yatılı Kız Kur'an Kursu binalarının tamirat, tadilat, tefriş işleri ile kursta okuyan öğrencilerin iâşe ve ibatelerini karşılamakta ve vatandaşların yapmış olduğu yardımları en iyi şekilde değerlendirmektedir.

Adıyaman'da bulunan camilerin hemen hemen çoğunun inşaat ve tefriş giderleri de Türkiye Diyanet Vakfı Adıyaman şubesi tarafından imkanlar dahilinde karşılanmaktadır. İl merkezinde 2000 yılında şube tarafından inşaatına başlanan Bahçelievler camiisinin kaba inşaatı bitirilmiş olup, en kısa zamanda ibadete açılması için çalışmalar devam etmektedir.

Diyanet İşleri Başkanlığımızın taşrada temsil edildiği müftülüğün hizmetlerinin aksamadan yürütülmesi amacıyla, Adıyaman şubemiz tarafından müftülüğün ihtiyacı olan kırtasiye, büro malzemeleri, yakıt, telefon vb. giderleri de imkanlar ölçüsünde karşılanmaktadır. Bu meyanda müftülük hizmetlerinde kullanılmak üzere iki adet hizmet aracı satın alındı.

Adıyaman ilçe şubeleri hizmetlerine ara vermeden devam etmektedirler. Çelikhan Şubesi; Müftülük Hizmet Binası, işyerleri ve Merkez Ulu Camii inşaatından müteşekkil inşaatı başlatmış olup, tamamını 2005 yılında bitirmiş ve cami ibadete açılmıştır. Merkezi Ezan ve Vaaz için gerekli sistem kurulmuş ve sistem giderleri şubece karşılanmıştır. İlçelerin tamamında şubenin katkıları ile Kur'an kursu hizmetleri ve cami hizmetleri en iyi şekilde devam etmektedir.

Besni, Gölbaşı, Gerger, Kahta Sincik ve Tut ilçeleri şube imkanları ve vatandaşların katkıları ile müstakil müftülük hizmet binalarına kavuşturulmuştur. Bunun yanında Kahta Yatılı Kur'an kursu ve Ülgen kız Kur'an kursu binalarının yapımı, tefrişi ve yatılı öğrencilerin iâşe ve ibateleri de şube tarafından karşılanmaktadır.

Alemlere rahmet olarak gönderilen, tüm insanlık için örnek şahsiyet Yüce Peygamberimiz Hz. Muhammed (S.A.V.)'in getirdiği evrensel değerleri toplumun bütün kesimine aktarma amacına yönelik olarak tüm yurttaki kutlanan Kutlu Doğum Haftası münasebetiyle, Türkiye Diyanet Vakfı Adıyaman şubesi ilçe şubeleri ile organizeli olarak Kutlu Doğum Haftasında çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Hafta boyunca merkez ilçe ve 8 ilçe ile beraber beldelerin tamamında ve büyük köylerde panel ve konferanslar gerçekleştirilmektedir.

Özellikle 2006 yılı Kutlu Doğum Haftası açılış programının Samsat ilçe sınırları içinde bulunan Sahabe Safvan b. Muattal Hazretlerinin türbesinde başlatılması vatandaşların çok büyük ilgisini kazandı. Hastaneler ziyaret edilerek, hastalara kitap ve gül dağıtıldı. Vatandaşlara Peygamber Efendimizi ve temel dini konuları anlatan Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı yayınlarından çok sayıda kitap dağıtıldı.

Adıyaman şubemizin önemli faaliyetlerinden birini de fakir ve yardıma muhtaç ailelere yaptığı ayni ve nakdi yardımlar oluşturmaktadır. Değişik zamanlarda fakir ve yardıma muhtaç vatandaşlarımıza giyim, gıda ve yakacak gibi çeşitli yardımlarda bulunan Adıyaman Şubemiz, hasta, sakat ve yardıma muhtaç bir çok kişiye de nakdi yardım yapmaktadır.

Eğitim hizmetlerine önem veren ve geleceğin genç nesillerin omuzlarında yükseleceğine inanan Adıyaman şubemiz; zeki, ancak fakir ve maddi durumu zayıf bir çok öğrenciye çeşitli yardımlarda bulunmaktadır.

İnsanlarımız dini alanda hurafelerden uzak bir şekilde aydınlatmak amacıyla zaman zaman panel ve konferanslar tertip eden Adıyaman Şubemiz, dağıttığı dini ve milli içerikli kitap, broşür gibi yayınlarla da halkımızı aydınlatma gayreti içerisinde. TDV

Mehmet Emin AVCI

Adıyaman İl Müftüsü
Şube Yönetim Kurulu Başkanı

1949 yılında Bingöl'ün Genç ilçesi, Çevirme Köyünde doğdu. İlk öğrenimini kendi köyünde bitirdi. 1972 yılında Diyarbakır İmam-Hatip Okulundan mezun oldu. 1980 yılında Erzurum İslami İlimler Fakültesinden mezun oldu. 1969 yılında Bingöl'ün Genç İlçesi Yeni Yazı Köyü Camii İmam-Hatipliğine atandı. 1975 yılında Erzurum Vakıflar Orta Tahsil Talebe Yurdu Müdürlüğüne tayin edildi. 1981 yılında Muş Malazgirt İlçe Müftülüğüne atandı. 1984 yılında Balıkesir Burhaniye İlçe Müftülüğüne, 1999 yılında Kırşehir İl Müftülüğüne tayin edildi. 07.07.2006 tarihinde Adıyaman il Müftülüğüne atandı. Evli ve 4 çocuk babası olan M. Emin Avcı Arapça ve İngilizce bilmektedir.

Dr. Hülya Vahedi
Özel 29 Mayıs Hastanesi
Dahiliye Uzmanı

Şekerim Düştü Deyip Geçmeyin

HİPOGLİSEMİ NEDİR?

Hipoglisemi kan şekerinin %50 miligramın altına düşmesine denmektedir. Başlıca belirtiler; terleme, titreme, açlık hissi, heyecan, sinirlilik, baş dönmesi, baş ağrısı, soluk yüz rengi, konsantrasyon kaybı olup, kan şekerinin %30 miligramın altına düşmesi halinde de şuur kaybı ve koma gelişmektedir.

Hipoglisemi nedenleri şu şekilde sınıflanabilir:

1. İlaçlara ve toksinlere bağlı
2. Açlık hipoglisemileri
3. Tokluk ya da reaktif hipoglisemileri

İlaçlara bağlı hipoglisemiler en sık diyabetes mellitus (şeker hastalığı) tedavisi sırasında insülin ya da sülfonilüre grubu ilaçlar kullanılırken görülür. Bu nedenle diyabet hastalarına hipoglisemi belirtileri ve yapılması gerekenler önceden öğretilmelidir.

Toksik maddelere bağlı hipoglisemilerin en sık örneği alkoldür.

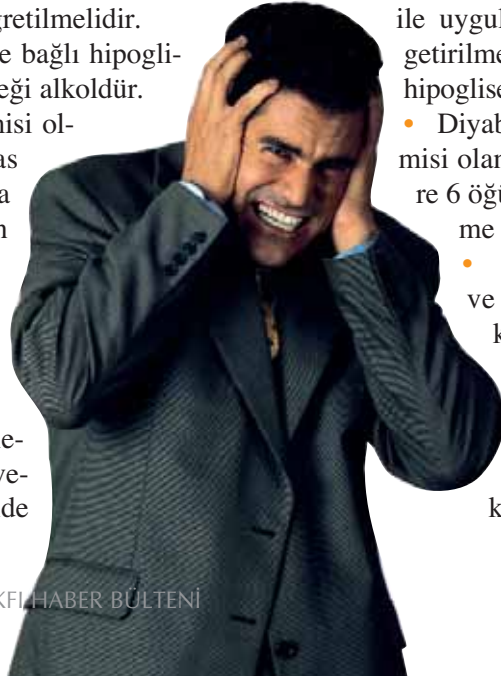
- Açlık hipoglisemisi olgularda pankreas bezinde Beta hücrelerinden kaynaklanan tümörler araştırılmalıdır.
- Tokluk ya da reaktif hipoglisemilerinin nedenleri erken diyabet veya geçirilmiş mide

ameliyatı olabilir. Bazen de hiçbir neden gösterilememektedir.

- Enfeksiyonlar, karaciğer ve son dönem böbrek ve kalp yetmezliği hastalığı, diğer bazı endokrin sistem hastalıkları hipoglisemi nedeni olabilirler.
- Son olarak da uzun süre aç kalınması ve aşırı egzersiz ve yorgunluklara bağlı hipoglisemi görülebilmektedir. Öncelikle doktor kontrolü şarttır. Doktor direktifine göre hareket edilmelidir.

ÖNERİLER

- Kan şekeri düşüklüğü değişik kişilerde değişik şekillerde algılanabilir. Önemli olan düşük kan şekeri belirtilerini erken fark edip şeker ihtiva eden herhangi bir gıdanın yenmesi veya içilmesidir (Örneğin 3-4 tane kesme şeker veya 1 bardak meyve suyu).
- Erken fark edilemeyen ve şuur kaybı olan kişilere ağızdan bir şey içirilmeye çalışmamalı ve acil olarak hastaneye ulaştırılmalıdırlar. Acil bölümde kan şekerini yükselten tedaviler enjeksiyon yolu ve damar yolu ile uygulandıktan sonra kan şekeri normale getirilmektedir. Bundan sonra altında yatan hipoglisemi nedeni araştırılmalıdır.
- Diyabet hastaları ve tekrarlayan hipoglisemisi olan kişilerde 3 ana ve 3 ara olmak üzere 6 öğün şeklinde ve az miktarlarda beslenme önerilmektedir.
- Diyabet hastaları öğün atlamamalı ve geciktirmemelidirler. Her zamankinden fazla egzersiz yapmamalıdırlar.
- Oruç tutan sağlıklı kişilerin iftar ve sahurda düzenli gıda almaları ve vücudu aşırı yorucu aktivitelerden kaçınmaları önerilmektedir.

Sahasının yegâne orijinal eseri İSLAM ANSİKLOPEDİSİ'NDEN BÜYÜK KAMPANYA

31. Cilt
Çıktı

*KUR'AN YOLU Türkçe Meal ve Tefsiri'nin
HEDİYE ilk cildi 31. ciltle birlikte dağıtılmaktadır.*

Hediyeli Abone Kampanyası

İSLAM ANSİKLOPEDİSİ
31-35. Ciltlere abone olan herkese
DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI
Yayınlarından 5 Ciltlik
KUR'AN YOLU
Türkçe Meali ve Tefsiri

Hediye

TÜRKİYE DİYANET VAKFI Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

ABONELİK İÇİN BİZE ULAŞABİLECEĞİNİZ TELEFONLAR

İŞLETME MERKEZİ Tel: (0.312) 354 91 31 Faks: 354 91 32 • ADANA YAYINEVİ Tel: (0.322) 352 51 57 Faks: 352 69 18 • ANKARA ŞUBE Tel: (0.312) 354 91 31 Pbx Faks: 354 91 32
ANKARA / SİHHİYE YAYINEVİ Tel: (0.312) 229 73 36 Faks: 231 51 10 • ANTALYA YAYINEVİ Tel: (0.242) 242 15 24 Faks: 243 28 09 • AYDIN YAYINEVİ Tel & Faks: (0.256) 213 50 49
BURSA ŞUBE Tel: (0.224) 328 81 55 Faks: 328 81 56 • ÇORUM YAYINEVİ Tel & Faks: (0.364) 213 37 26 • DİYARBAKIR YAYINEVİ Tel & Faks: (0.412) 224 40 91
DENİZLİ YAYINEVİ Tel: (0.258) 263 86 82 Faks: 263 60 78 • ELAZIĞ YAYINEVİ Tel: (0.424) 236 96 70 Faks: 236 99 08 • ERZURUM YAYINEVİ Tel: (0.442) 234 36 96 Tel & Faks: 235 20 98
İSTANBUL / CAĞALOĞLU YAYINEVİ Tel: (0.212) 511 44 32 Faks: 511 45 40 • İSTANBUL I. ŞUBE Tel: (0.212) 518 46 04 - 518 06 11 Faks: 518 83 07
İSTANBUL II. ŞUBE Tel: (0.216) 474 12 02 (3 Hat) Faks: 474 12 04 • İZMİR YAYINEVİ Tel: (0.232) 482 18 36 Tel & Faks: 441 82 04
İZMİR İRTİBAT BÜROSU Tel & Faks: (0.232) 246 05 91 • KAYSERİ YAYINEVİ Tel: (0.352) 222 51 95 Faks: 221 15 10 • KONYA ŞUBE Tel: (0.332) 350 97 66 Faks: 353 09 75
SAMSON YAYINEVİ Tel: (0.362) 447 29 10 Faks: 447 29 15 • TRABZON YAYINEVİ Tel: (0.462) 326 17 47 Faks: 326 90 44 • www.diyagnetvakfi.org.tr - e-mail: tdvyayin@diyanetvakfi.org.tr

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞINDAN D U Y U R U

Vekalet Yoluyla

KURBAN KESİMİ KAMPANYASI

2

0

0

6

Diyanet İşleri Başkanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı'nca ortaklaşa yürütülen Vekalet Yoluyla Kurban Kesimi Kampanyası'nda kurbanlar; kesim merkezinde oluşturulan komiteler nezaretinde dinimizin esaslarına uygun olarak kesilmekte ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılmaktadır.

(Dağıtılması mümkün olmayan etler, nakde çevirilerek bedelleri yine yurtiçi ve yurtdışındaki ihtiyaç sahibi vatandaşlar ile soydaş ve dindaşlarımıza aynı ve nakdi yardım olarak ulaştırılmaktadır)

Diyanet İşleri Başkanlığı

organizesinde

Türkiye Diyanet Vakfı

aracılığıyla sürdürülen

"VEKALET YOLUYLA

KURBAN KESİMİ

KAMPANYASI" başlamıştır.

Kampanyaya katılan vatandaşlarımızın bir kurban bedeli olan **240.- YTL**'yi

29 Aralık 2006 Cuma

günü akşamına kadar;

Vakıfbank ve Halkbank'ın

bütün şubelerinde özel

taahhüt hesabı olarak açılan

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

KURBAN HESABI'na yatırmaları,

Vakıfbank ve Halkbank Şubelerinin bulunmadığı yerlerde ise en yakın

il ve ilçe Müftülüklerimize

müracaat etmeleri gerekmektedir.

Kampanyamıza katılan

vatandaşlarımızın,

kurban bedellerini geciktirmeden

zamanında yatırmaları,

parayı yatırırken

(sonradan kendilerine yazılı belge verilebilmesi için)

ad, soyad, adres ve telefon

numaralarını düzgün ve

okunaklı bir şekilde

banka dekontuna yazdırmaları

önem arz etmektedir.

Not: Kurbanlarının Pakistan'da,

Afganistan'da veya Afrika'da

kesilmesini isteyenlerin banka

dekontlarına "Pakistan'da

kesilecek", "Afganistan'da

kesilecek" veya "Afrika'da

kesilecek" ibaresini yazdırmaları

gerekmektedir.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

Dr. Mediha Eldem Sokak No: 89 06640 Kocatepe/ANKARA • Tel: (0.312) 417 12 35 (8 Hat) - 418 25 95

Faks: 418 19 00 - 419 47 83 - 417 29 24 • Web: www.diyanetvakfi.org.tr • e-mail: kurban@diyanetvakfi.org.tr